

**Senat
na rzecz Polonii
w 2009 roku**

Szanowni Państwo,

Dwadzieścia lat temu zaczęliśmy budować demokratyczną, wolną Polskę. W kraju i na obczyźnie stawialiśmy jej fundamenty. Owocem naszego wysiłku były pierwsze – od czasów II wojny światowej – w tej części Europy wolne wybory do Senatu. Dlatego rok 2009 Senat ogłosił Rokiem Polskiej Demokracji.

Emigracji niepodległościowej zawdzięczamy zachowanie ciągłości istnienia państwa polskiego. Bez Polaków na obczyźnie, bez ich zaangażowania w działalność na rzecz wolnej Ojczyzny, wywalczenie wolności byłoby znacznie trudniejsze.

Odzyskanie wolności przez Polskę miało ogromne znaczenie dla rodaków żyjących z dala od Ojczyzny. Na Wschodzie dało impuls do organizowania się Polaków – tworzenia związków i organizacji, wpłynęło na szerzenie się ruchów wolnościowych i demokracji, przyniosło wolność duchową. Na Zachodzie – podniosło status polskiej grupy etnicznej, ułatwiło kontakty z krajem, dało swobodę wyboru. Wolna i demokratyczna Polska zyskała legitymację do tego, by upomnieć się o prawa naszych rodaków w krajach ich osiedlenia. Dwadzieścia lat polskiej demokracji, to także dwadzieścia lat opieki Senatu nad polską diasporą. Od 1989 r. Senat przeznaczył na pomoc dla Polonii ok. 700 mln zł.

Senat jako opiekun Polonii i Polaków mieszkających za granicą, w miarę możliwości państwa, wspiera środowiska polonijne. Jednocześnie zachęca Polaków żyjących z dala od Macierzy do sięgania po fundusze z Unii Europejskiej. W tym celu podjął współpracę z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego. W październiku 2009 roku odbyło się szkolenie dla przedstawicieli Polonii poświęcone możliwościom uzyskania takiego wsparcia. Senat, dzieląc pieniądze dla Polonii, będzie życzliwie patrzył na projekty współfinansowane z innych źródeł, gdyż potrzeby Polonii są zawsze większe niż możliwości Senatu.

Senat w 2009 roku, nawiązując do międzywojennej tradycji, wsparł ideę szkolenia liderów polonijnych w Polsce. To projekt edukacyjny, adresowany do aktywnych społecznie przedstawicieli środowisk polonijnych, ukierunkowany na rozwój ich kompetencji liderkich, wzmocnienie więzi z Polską, umacnianie tożsamości narodowej oraz kreowanie postaw obywatelskich. Przez tego typu projekty, a także stypendia dla młodzieży polonijnej Senat wspiera proces tworzenia polskiej elity intelektualnej w krajach zamieszkania. Zależy nam na tym, by Polacy pracowali dla dobra swojej drugiej ojczyzny, ale także by byli elitą w krajach zamieszkania i stanowili propolskie lobby.

Mam nadzieję, że działania Senatu na rzecz Polonii, zaprezentowane w folderze znajdą uznanie Czytelników, a Polakom na obczyźnie dadzą poczucie, że Polska o nich pamięta.

Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP

SENAT OPIEKUNEM POLONII

Od 20 lat Senat Rzeczypospolitej Polskiej opiekuje się Polonią i Polakami żyjącymi poza granicami Ojczyzny. Odrodzony 4 czerwca 1989 r. Senat RP, nawiązując do tradycji okresu międzywojennego, podjął współpracę z Polonią. W tamtym czasie, po okresie rządów komunistycznych, najważniejszym zadaniem była odbudowa zaufania niepodległościowej emigracji do władz polskich. Symbolicznym gestem pojednania było przekazanie przez prezydenta RP na uchodźstwie Ryszarda Kaczorowskiego insygniów władzy wybranemu w demokratycznych wyborach prezydentowi Lechowi Wałęsie. Po 45 latach te insygnia wróciły z Londynu do Warszawy. Odrodzony Senat rozłożył także opiekę nad Polakami pozostałymi w ZSRR.

W ciągu 20 lat działań Senatu na rzecz Polonii i Polaków za granicą powstała trwała więź między krajem a diasporą. Jej podstawę stanowi konsekwentne budowanie partnerskich relacji między krajem a diasporą, sprzyjanie integracji ruchu polonijnego, kształtowanie trwałych form współpracy Senatu z Polakami rozszanymi po całym świecie, wspólne określanie kierunków działań w zakresie tej opieki.

Tylko człowiek, który ma ugruntowane poczucie tożsamości narodowej, nie traci kontaktu z Ojczyzną, dlatego Senat, który jest opiekunem Polonii i Polaków za granicą, koncentruje się na udzielaniu pomocy naszym Rodakom w zachowaniu ich związków z narodowym dziedzictwem kulturalnym. Senat stara się łączyć wszystkich Polaków wokół fundamentalnych wartości, składających się na tożsamość, takich jak język i kultura. Tym samym Senat pomaga Rzeczypospolitej Polskiej wywiązywać się z konstytucyjnego obowiązku. Ten obowiązek został zapisany w Konstytucji RP w uznaniu zasług Polonii w odzyskaniu przez Polskę niepodległego bytu narodowego.

Obecnie poza granicami kraju żyje ok. 20 milionów Polaków. W imieniu Senatu opiekę nad polską diasporą sprawuje marszałek Senatu oraz Komisja Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą. Ta opieka ma także wymiar finansowy. Realizowana jest za pośrednictwem polskich organizacji pozarządowych. Pieniądze na ten cel co roku są gwarantowane w budżecie Kancelarii Senatu.

Zasady i tryb przyznawania dotacji oparte są na przepisach ustaw: *o finansach publicznych*, *o działalności pożytku publicznego oraz wolontariacie*. Zlecanie zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą oraz przyznawanie dotacji szczegółowo regulują: zarządzenie Szefa Kancelarii Senatu oraz uchwały Prezydium Senatu. Organizacja pozarządowa ubiegająca się o dotacje ze środków Kancelarii Senatu na realizację zadania na rzecz Polonii składa wniosek o jego zlecenie. We wniosku przedstawia szczegółowy opis zadania, termin jego wykonania, kalkulację kosztów i informację o poprzednio realizowanych zadaniach. Prezydium Senatu zleca wykonanie zadań organizacjom pozarządowym na mocy uchwał. Przy podejmowaniu decyzji bierze pod uwagę opinie Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą oraz Zespołu Finansów Polonijnych. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele ministerstw: Spraw Zagranicznych, Edukacji Narodowej, Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Szef Kancelarii Senatu, wykonując decyzje Prezydium Senatu, zawiera z organizacjami pozarządowymi umowy zlecające zadania.

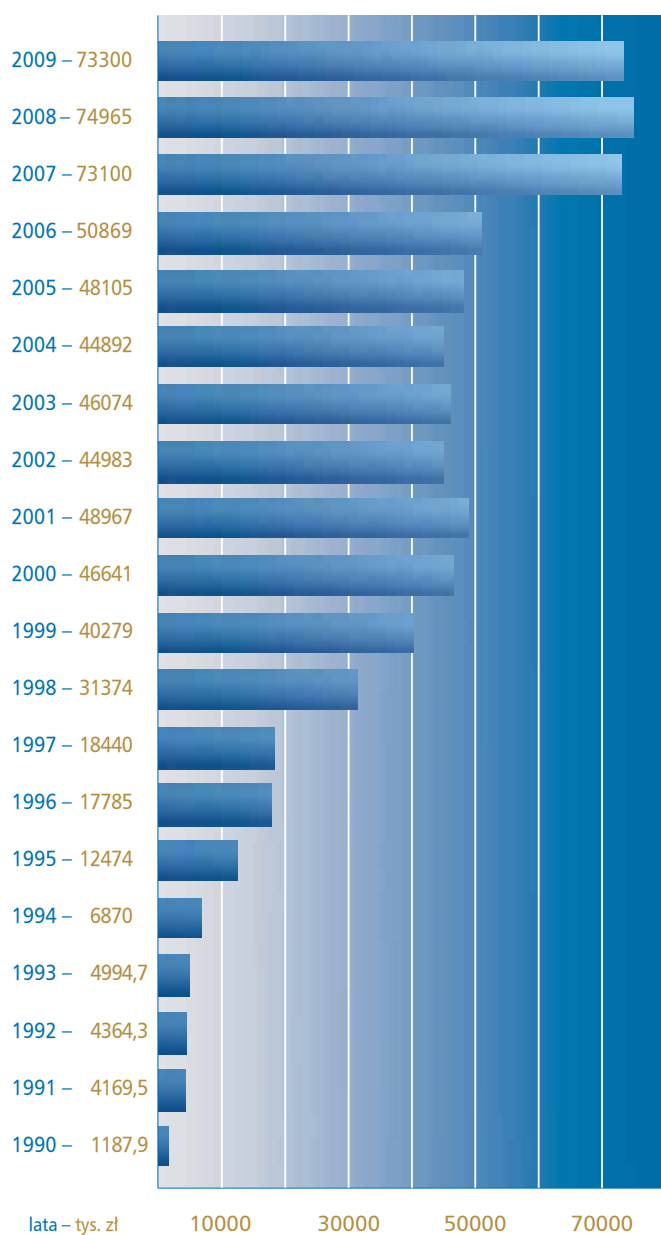
POMOC SENATU W LATACH 1990–2009

Senat RP pomaga finansowo Polonii od 1990 r. Początkowo zadania na rzecz Polonii realizowało Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”. Obecnie obowiązujące zasady zlecania zadań organizacjom pozarządowym w zakresie opieki nad Polonią zostały ustalone w 2002 r. W 2009 r. 104 organizacje pozarządowe otrzymały środki z Kancelarii Senatu na realizację zleconych zadań programowych i inwestycyjnych.

Zadania programowe polegają na wspieraniu m.in.: aktywności i rozwoju polonijnych oraz polskich środowisk, oświaty polonijnej i edukacji mniejszości polskiej za granicą, działań środowisk polonijnych i polskich na świecie na rzecz rozwoju kultury polskiej oraz zachowania dziedzictwa narodowego poza granicami kraju, promocji spraw polonijnych w kraju i za granicą, pomocy socjalnej i rzeczowej dla środowisk polskich i polonijnych, na udzielaniu zapomóg losowych oraz pomocy charytatywnej i medycznej polskim środowiskom na Wschodzie.

Zadania inwestycyjne polegają na wspieraniu rozwoju bazy lokalowej polonijnych placówek kulturalno-oświatowych oraz na ochronie polskiego dziedzictwa narodowego za granicą.

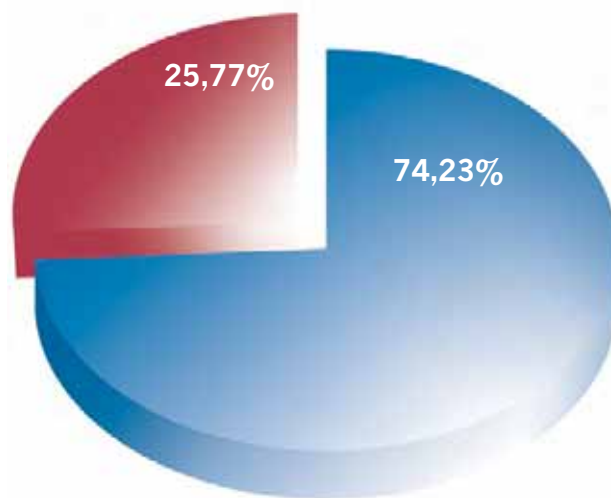
Opieka Senatu RP nad Polonią i Polakami za granicą w latach 1990–2009

KWOTY WYDATKOWANE

Przez 20 lat na opiekę nad Polonią i Polakami za granicą – na zadania programowe i inwestycyjne – Senat wydał blisko 700 mln zł.

Dotacje celowe przyznane organizacjom pozarządowym w 2009 roku

Ogółem dotacje celowe przyznane organizacjom pozarządowym w 2009 r. wyniosły
74 208 197 zł,
w tym:

na realizację zadań i zakupów inwestycyjnych:
19 124 555 zł;

na realizację zadań programowych:
55 083 641 zł.

Kwota wykorzystana przyznanych dotacji
wyniosła ogółem

73 301 182 zł
(98,78% dotacji przyznanych ogółem),
w tym:

na realizację zadań i zakupów inwestycyjnych:
18 662 361 zł

(97,58% dotacji przyznanych na te cele);

na realizację zadań programowych:

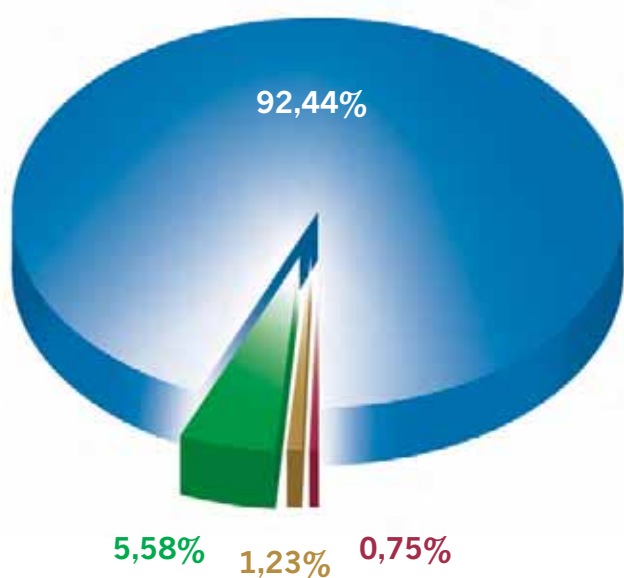
54 638 821 zł

(99,19% dotacji przyznanych na ten cel).

ZADANIA INWESTYCYJNE

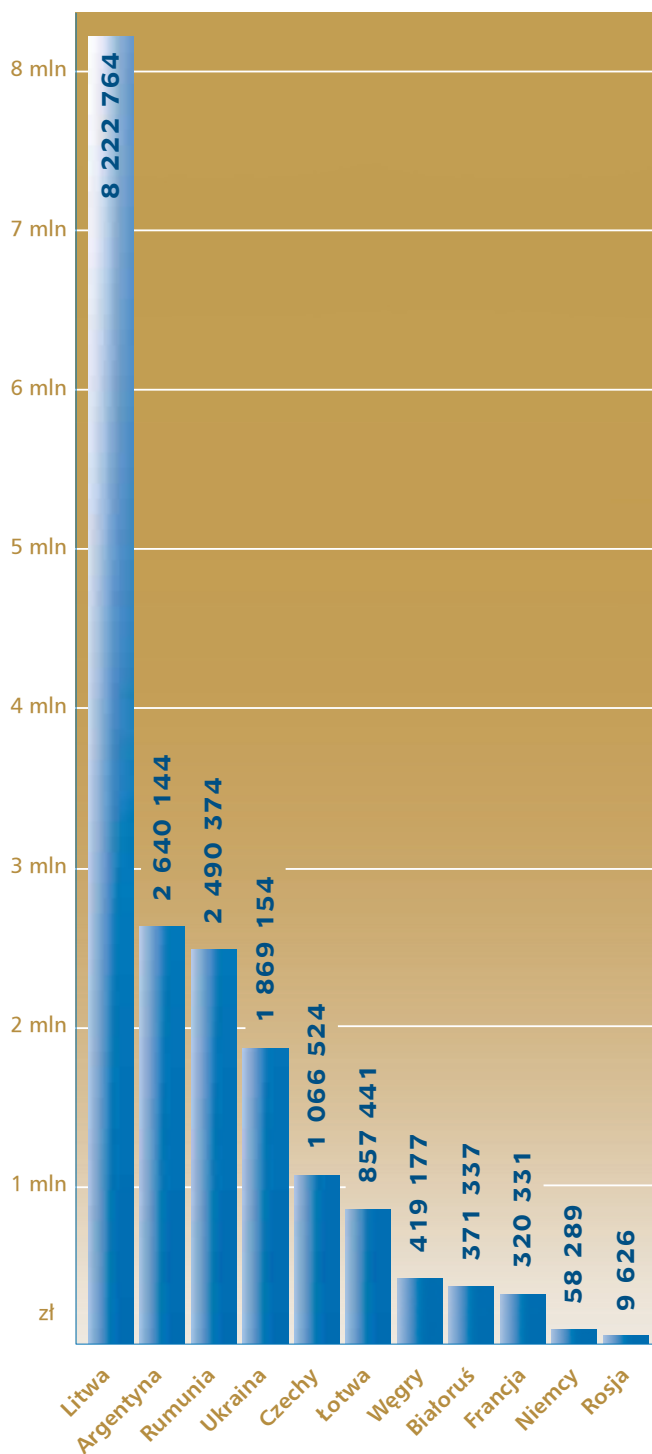
Zadania inwestycyjne realizowane w 2009 roku były zgodne z kierunkami działań na rzecz Polonii i Polaków za granicą, wytyczonymi przez Prezydium Senatu RP na lata 2009–2011. Zostały dofinansowane inwestycje w ramach: wspierania organizacji i środowisk polonijnych i polskich na świecie (wspieranie infrastruktury i bazy lokalowej), wspierania oświaty (pomoc szkołom polskim i placówkom oświatowym poza granicami w utrzymaniu i rozwoju infrastruktury), promowania kultury polskiej i ochrony dziedzictwa narodowego poza granicami kraju. W 2009 r. Senat powierzył realizację zadań inwestycyjnych organizacjom: Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska”, Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”, Prowincji św. Antoniego i bł. Jakuba Strzemię Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych (Franciszkanów) w Krakowie, Stowarzyszeniu Odnowienia Kościoła w Łopatynie w Wójcicach.

Podział dotacji przyznanych na zadania inwestycyjne (bez środków trwałych) wg organizacji

- Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”
– 16 983 855 zł
- Prowincja św. Antoniego i bł. Jakuba Strzemię Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych (Franciszkanów) w Krakowie
– 1 024 934 zł
- Stowarzyszenie Odnowienia Kościoła w Łopatynie w Wójcicach
– 226 500 zł
- Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie”
– 138 000 zł

Kwoty przyznane przez Senat RP na pomoc inwestycyjną (bez środków trwałych)

OGÓŁEM 18 373 289 zł

LITWA

Zułów – zakup działki w miejscu urodzin marszałka Józefa Piłsudskiego. Senat wsparł działania Związku Polaków na Litwie, który pragnie stworzyć miejsce pamięci narodowej i dąży do tego, by ziemia po majątku Piłsudskich była w rękach miejscowych Polaków.

Jaszuny – kompleksowy remont szkoły średniej, do której uczęszcza 274 uczniów pochodzenia polskiego. [fot. 1]

Niemenczyn – przebudowa budynku szkolnego i przystosowanie go do potrzeb przedszkola.

Kowalczuki – modernizacja i przystosowanie pomieszczeń po bibliotece do potrzeb przedszkolnych.

Biała Waka – remont polskiej szkoły, do której uczęszcza 180 uczniów. [2]

Podborze – remont szkoły podstawowej, która mieści się w starych budynkach krytych eternitem. Do szkoły tej uczęszcza 90 uczniów.

Mariampol – zakończono budowę szkoły początkowej z polskim językiem nauczania, na terenie zamieszkałym w 80% przez ludność pochodzenia polskiego.

Służany – remont szkoły średniej.

Butrymańce – kontynuacja remontu w szkole średniej, do której uczęszcza ponad 200 dzieci. [3]

Troki – remont pomieszczeń przeznaczonych dla grup przedszkolnych i nauczania początkowego. W Trokach 30 proc. mieszkańców ma polskie pochodzenie. [4]

Landwarów – przystosowanie pomieszczeń dla przedszkola przy polskiej szkole średniej, którą wcześniej rozbudowano przy znacznej pomocy Senatu. [5]

Wilno – remont szkoły początkowej „Zielone Wzgórze” w Nowej Wilejce, w której uczy się 120 dzieci.

Naprawa dachu w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II. W tej szkole kształcą się 700 uczniów.

Renowacja sali wielofunkcyjnej w Domu Kultury Polskiej, który pełni funkcję mecenasa kultury polskiej.

ARGENTYNA

Buenos Aires – kontynuacja remontu Domu Polskiego, mająca na celu zaspokojenie potrzeb lokalowych organizacji polonijnych, działających w Buenos Aires. Obiekt wyposażono m.in. w meble i sprzęty do Klubu Polskiego, sali konferencyjnej, zakupiono zestawy do interaktywnej nauki języka polskiego. [6]

5

6

7

8

Rosario – modernizacja części kuchennej i zagospodarowanie terenu wokół Domu Polskiego, który jest m.in. siedzibą Polskiego Towarzystwa im. F. Chopina. Tu odbywają się lekcje języka polskiego i mieści się biblioteka z pokaźnym polskim księgozbiorem, działa chór polski oraz folklorystyczny zespół pieśni i tańca.

RUMUNIA

Pojana Mikuli – zakończono budowę szkoły z przedszkolem. W tej wsi na rumuńskiej Bukowinie polska mniejszość stanowi 70 proc. mieszkańców. Budowa rozpoczęta w 2007 r., ze środków Senatu RP, została ukończona w 2009 r. W szkole uczy się 130 dzieci. [7]

UKRAINA

Strzelczyska – remont polskiej szkoły. [8]

Gródek Podolski – prace remontowe w polskiej szkole, przeznaczonej dla 480 uczniów.

Drohobycz – przebudowa budynku na potrzeby Centrum Metodycznego Nauczania Języka i Kultury Polskiej. Działające od 10 lat w ramach Zjednoczenia Nauczycieli Polskich na Ukrainie Centrum organizuje szkolenia metodyczno-dydaktyczne dla nauczycieli polskich przedmiotów, uczących w sobotnio-niedzielnym szkołach. [9]

Mościska – zakup budynku na siedzibę Towarzystwa Kultury Polskiej Ziemi Lwowskiej, Oddział w Mościskach. Oddział ten działa od 10 lat. Szacuje się, że w Mościskach mieszka ok. 3 tys. Polaków, a do oddziału TKPZL należy 550 osób.

Bołszowce – kontynuacja odbudowy i adaptacji polskiego klasztoru z przeznaczeniem na Młodzieżowe Centrum Pokoju i Pojednania. Obiekt wchodzi w skład późnobarokowego zespołu kościelno-klasztornego wpisanego na listę zabytków klasy zerowej Ukrainy. Po remoncie w obiekcie będzie się mieściła m.in.: biblioteka polska, minimuzeum z pamiątkami dot. historii obiektu, szkółka sobotnia dla polskich dzieci. Będą organizowane kursy języka polskiego dla dorosłych i kolonie dla polskich dzieci z Ukrainy. To zadanie zostało zlecone Prowincji Świętego Antoniego. [10]

Łopatyn – odbudowa zabytkowego polskiego kościoła. Po przeprowadzonych wcześniej pracach konserwatorskich, obecnie zostało dofinansowane odnowienie i malowanie elewacji kościoła. To zadanie Senat zlecił Stowarzyszeniu Odnowienia Kościoła w Łopatynie w Wójcicach. [11]

Stryj – adaptacja strychu w Centrum Kulturalno-Oświatowym im. Kornela Makuszyńskiego. Budynek jest własnością Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”. Adaptacja strychu na pomieszczenia biurowe i pokój gościnny jest ostatnim etapem remontu. To zadanie zostało zlecone Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”. [12]

CZECHY

Nawsie – remont budynku zaadaptowanego na potrzeby Domu Polskiego, w którym działają: kółko teatralne, sekcja turystyczna, klub młodych, klub kobiet, klub seniora, chór żeński, zespoły muzyczne. Miejskowe koło Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego liczy 317 członków. [13]

Nydek – remont Domu Polskiego, który jest siedzibą organizacji (miejscowe koło PZKO liczy 240 członków) i miejscem spotkań środowiska polskiego. [14]

ŁOTWA

Daugavpils – prace budowlano-instalacyjne w szkole średniej. Senat już wcześniej dofinansował adaptację Domu Kolejarza do potrzeb tej szkoły.

Udzielono wsparcia finansowego na remont przedszkola polskiego, do którego uczęszcza 125 dzieci. [15]

WĘGRY

Budapeszt – rozbudowa o piętro i poddasze budynku Ogólnokrajowej Szkoły Polskiej, zakupionego w 2006 r. W obiekcie będą się odbywały zajęcia dydaktyczne i metodyczne dla nauczycieli.

Dofinansowano także remont siedziby Ogólnokrajowego Samorządu Mniejszości Polskiej.

BIAŁORUŚ

Baranowicze – remont Domu Polskiego, którego budowę, na wniosek Związku Polaków na Białorusi, rozpoczęto w 1992 r. z dotacji Senatu. W 2009 r. dzięki pomocy finansowej Senatu zostały wymienione okna i naprawiono ogrodzenie.

Grodno – założenie centralnego ogrzewania w nowo budowanym w centrum Grodna Ośrodku Edukacji i Kultury dla Polskiej Macierzy Szkolnej. Ośrodek mieści się przy Liceum Społecznym PSM, w którym uczy się 800 uczniów. To także miejsce spotkań Polaków zrzeszonych m.in. w klubie „Sokół”, Uniwersytecie III Wieku, zespołach artystycznych.

Borysów – wymiana instalacji ogrzewania w Domu Polskim zakupionym w 2001 r. z dotacji Senatu.

FRANCJA

Maisons-Laffitte – przebudowa budynku archiwum Instytutu Literackiego. To jeden z najbogatszych zbiorów polskich dokumentów przechowywanych poza granicami kraju. Większość pomieszczeń została już wyremontowana. Jednak najpilniejszą potrzebą jest stworzenie nowoczesnego pomieszczenia archiwalnego – adaptacja i renowacja pawilonu znajdującego się na terenie Instytutu. W 2009 r. rozpoczęto wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej. [16]

NIEMCY

Herdorf-Dermbach – remont w Polonijnym Ośrodku Spotkań „Concordia” Polskiej Misji Katolickiej. To jedyny taki obiekt w Niemczech, gdzie przez cały rok odbywają się spotkania grup polonijnych, imprezy integracyjne, sportowe, sympozja naukowe, kolonie dla dzieci i młodzieży. [17]

WIELKA BRYTANIA

London – remont sal klasowych i klatki schodowej w Polskiej Szkole Sobotniej przy Polskim Ośrodku Społecznym, do której uczęszcza obecnie 260 uczniów.

ROSJA

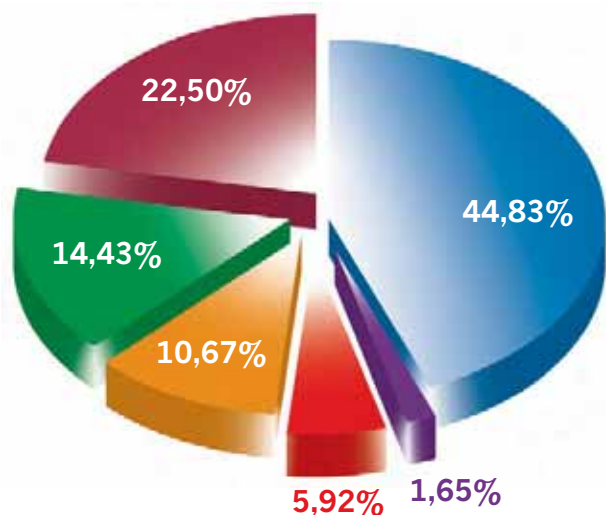
Oziersk – prace remontowe na rzecz Domu Polskiego. To siedziba Stowarzyszenia Polskiej Kultury im. Jana Kochanowskiego, miejsce spotkań Polonii i nauki języka polskiego.

ZADANIA PROGRAMOWE

W 2009 r. Prezydium Senatu RP przyznało na realizację zadań programowych wspierających Polonię i Polaków za granicą dotacje w wysokości 54 638 821,28 zł. W wykonywaniu tych zadań uczestniczyło 100 organizacji pozarządowych, o 26 więcej niż w roku 2008. Od lat do głównych wykonawców zleceń należą: Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie”, Fundacja „Semper Polonia”, „Caritas Polska”, Fundacja „Oświata Polska za Granicą”. Tym pięciu organizacjom Prezydium Senatu przyznało 85,57% dotacji celowej przeznaczonej na realizację zadań programowych.

Dotacje celowe wykorzystane przez organizacje pozarządowe na realizację zadań programowych w 2009 r.: 54 638 821,28 zł

- Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” w Warszawie – 24 494 368,35 zł
- Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie” w Warszawie – 12 294 812,24 zł
- Fundacja „Semper Polonia” w Warszawie – 5 830 453,76 zł
- „Caritas Polska” w Warszawie – 3 232 127 zł
- Fundacja „Oświata Polska za Granicą” w Warszawie – 900 680,28 zł
- Pozostałe organizacje – 7 886 379,65 zł

6 sierpnia 2008 r. Prezydium Senatu RP podjęło uchwałę, określającą 6 kierunków działań na rzecz Polonii i Polaków za granicą w latach 2009–2011:

Podział dotacji na zadania programowe, w tym zakup środków trwałych, według kierunków określonych przez Prezydium Senatu

I.	9 812 224,56 zł	17,96%
II.	25 202 001,15 zł	46,12%
III.	8 426 248,53 zł	15,42%
IV.	6 855 398,46 zł	12,55%
V.	2 232 005,57 zł	4,09%
VI.	2 110 943,01 zł	3,86%

I. wspieranie organizacji i środowisk polonijnych i polskich w świecie (wspieranie infrastruktury i rozwoju bazy lokalowej organizacji; wspieranie działalności programowej; wspieranie realizacji ustawy o Karcie Polaka; doradztwo prawne, pomoc w pozyskiwaniu funduszy europejskich i lokalnych oraz w realizacji uprawnień wynikających z przepisów lokalnych; wspieranie integracji ruchu polonijnego);

II. wspieranie oświaty (pomoc szkołom polskim i placówkom oświatowym w utrzymaniu i rozwoju infrastruktury; stypendia; pomoc dydaktyczna i metodyczna; pobyty edukacyjne w kraju i za granicą; wychowanie przez sport; konkursy i olimpiady wiedzy o języku, literaturze i kulturze Polski);

III. promowanie kultury polskiej i ochrona polskiego dziedzictwa narodowego poza granicami kraju (wspieranie instytucji i placówek kultury polskiej poza granicami; wspieranie imprez promujących kulturę polską; pomoc dydaktyczna i metodyczna dla animatorów kultury polskiej; dokumentowanie śladów polskości);

IV. wspieranie kształtowania postaw obywatelskich w środowiskach polonijnych i polskich (popularyzowanie wiedzy o społeczeństwie obywatelskim; obchody rocznic i świąt narodowych; wspieranie rozwoju i aktywizacja organizacji młodzieżowych i harcerskich);

V. upowszechnianie wiedzy o Polsce, języku i kulturze oraz kształtowanie pozytywnego wizerunku Polski i Polaków w świecie, w szczególności wspieranie działalności programowej i infrastruktury redakcji radiowych, telewizyjnych, czasopism polonijnych i portali internetowych;

VI. pomoc socjalna i charytatywna dla najbardziej potrzebujących środowisk polskich i polonijnych w świecie (pomoc socjalna i charytatywna; stypendia socjalne).

Prezydium Senatu określiło też priorytety finansowania zadań zleconych w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą. W 2009 r. były one następujące:

- 1) wspieranie działań służących pełnemu poszanowaniu praw i zachowaniu tożsamości narodowej mniejszości polskiej na Białorusi;
- 2) kontynuacja programu pomocy szkołom polskim i placówkom oświatowym na Litwie i Łotwie;
- 3) wspieranie inicjatyw i reagowanie na potrzeby polskich migrantów ekonomicznych, zwłaszcza w krajach Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb informacyjnych i edukacyjnych;
- 4) pomoc w realizacji uprawnień wynikających z ustawy – Karta Polaka, w szczególności upowszechnianie informacji na jej temat;
- 5) aktywizacja młodzieży polskiej i polonijnej w środowiskach lokalnych, między innymi poprzez szkolenie liderów;
- 6) wzmacnianie więzi z krajem młodzieży polskiej i polonijnej poprzez nauczanie języka polskiego, literatury i kultury polskiej w różnej formie.

WSPIERANIE ORGANIZACJI I ŚRODOWISK POLONIJNYCH ORAZ POLSKICH W ŚWIECIE

W orędziu wygłoszonym z okazji Dnia Polonii i Polaków za Granicą, obchodzonego 2 maja, marszałek Senatu RP Bogdan Borusewicz powiedział: „Chcemy, by Polacy na całym świecie czuli, że mają w Polsce oparcie i że o nich pamiętamy”. Wyraził też nadzieję, że środowiska polonijne będą się jednoczyć i wzajemnie wspierać, że Polacy będą pracować dla dobra swych nowych ojczyzn oraz tworzyć elity w krajach zamieszkania.

Realizując zadania programowe w zakresie wspierania organizacji polonijnych, jednostki porządowe wykorzystwały dotacje z budżetu Kancelarii Senatu w wysokości 9 812 224,56 zł.

● Najwięcej środków – ponad 8 mln zł – otrzymało i wykorzystало Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, które w 2009 r. objęło finansowym wsparciem 431 organizacji polskich i polonijnych w 21 krajach. Głównym celem „Wspólnoty” było wsparcie organizacji polskich i polonijnych w ich bieżącej działalności programowej oraz pomoc w utrzymaniu siedzib i struktur organizacji, zwłaszcza tych na Wschodzie.

W USA znaczącą pomoc otrzymał Kongres Polonii Amerykańskiej, który w październiku 2009 r. w Chicago zorganizował konwencję polonijną. Zjazdowi towarzyszyło sympozjum „Polonia Amerykańska w XXI w. – wyzwania i możliwości”. Konferencja ta była wydarzeniem wyjątkowym w dziejach amerykańskiej Polonii. Nigdy przedtem nie zebrało się razem tak liczne gremium polityków i naukowców z Polski i Stanów Zjednoczonych. Dyskusja dotyczyła przyszłości Polonii amerykańskiej, a więc tak żywotnych spraw, jak: polska obecność w polityce amerykańskiej (ze szczególnym nastawieniem na lobbowanie i wspieranie kandydatów polskiego pochodzenia ubiegających się o stanowiska we władzach wszystkich szczebli w USA); kontakty pomiędzy Polonią a krajem przodków (ruch bezwizowy, Karta Polaka); rozliczanie przeszłości, ale również otwarcie na znacznie dalszą przyszłość. Wśród gości oficjalnych Zjazdu znaleźli się: ze strony amerykańskiej – gubernator stanu Illinois Pat Quinn i burmistrz Chicago Richard Daley, a ze strony polskiej – wicemarszałek Senatu RP Krystyna Bochenek, ambasador RP Robert Kupiecki i inni dyplomaci.

W Australii najważniejszym wydarzeniem, na którego organizację przekazano środki, był Festiwal Kościuszkowski „K'Ozzie Fest”. Odbył się w kwietniu w Jindabyne i Cooma (Nowa Południowa Walia). Jego nadrzędnym celem było zapobieżenie kolejnym próbom zmiany nazwy Góry Kościuszki.

Największe wsparcie spośród krajów Europy Zachodniej otrzymało najliczniejsze europejskie środowisko polonijne – Polonia niemiecka. W Niemczech dofinansowanie na działalność otrzymało 19 organizacji z 14 miast.

Do najważniejszych przedsięwzięć, zorganizowanych w 2009 r. w Niemczech ze wsparciem „Wspólnoty Polskiej”, zaliczyć należy obchody 40-lecia Polskiej Macierzy Szkolnej w Mönchengladbach i XIV Festiwal Kultury Dziecięcej i Młodzieżowej „Razem we wspólnej Europie” w Monachium (200 uczestników polonijnych).

W Szwecji dofinansowano 8 polonijnych organizacji krajowych i 1 organizację o zasięgu europejskim. Największe wsparcie na działalność programową i prowadzenie sekretariatu otrzymała Europejska Unia Wspólnot Polonijnych z siedzibą w Malmö, a także VII Zjazd EUWP w Pułtusku oraz konferencja „Przyszłość szkoły polonijnej” w Malmö. Podczas konferencji 32 reprezentantów oświaty polonijnej z 11 krajów spotkało się z przedstawicielami odpowiednich komisji Sejmu, Senatu, Ministerstwa Edukacji Narodowej i Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Minister Katarzyna Hall zaprezentowała zebrany

najnowszą wersję „Programu rozwoju oświaty polskiej za granicą i oświaty polonijnej na lata 2009–2011”. Uczestnicy konfrontowali własne poglądy na temat zachodzących i planowanych zmian z przedstawicielami władz polskich. VII Zjazd sprawozdawczo-wyborczy EUWP w Pułtuskę zgromadził 60 delegatów z 36 organizacji w 27 krajach Europy. Na prezydenta EUWP na kolejną kadencję wybrano Tadeusza Pilata. Obecnie EUWP zrzesza 44 organizacje z 31 państw.

Wśród organizacji polskich na Litwie największe dofinansowanie otrzymuje co roku Stowarzyszenie Nauczycieli Szkół Polskich „Polska Macierz Szkolna”. W ramach przyznanej dotacji organizacja realizuje wiele różnych przedsięwzięć oświatowych, skierowanych zarówno do uczniów, jak i nauczycieli szkół polskich na Litwie. W imprezach organizowanych przez „Polską Macierz Szkolną” na Litwie uczestniczą młodzież i dzieci ze 123 szkół polskich. W 2009 r. wśród najważniejszych wydarzeń znalazły się: XVIII Konkurs Recytatorski „Kresy-2009”, XV Jubileuszowy Konkurs „Najlepsza szkoła – najlepszy nauczyciel”, XIII Festiwal Teatrów Szkolnych, przegląd teatryków przedszkolnych „Bajeczki z przedszkolnej półeczki”, X Festiwal Polskiej Piosenki Dzieci i Młodzieży Szkolnej, konkurs historyczny „Czy znam historię Polski”, XVIII Konkurs Poezji M. Konopnickiej oraz olimpiada języka polskiego i literatury. [18–19]

Gościem jubileuszowej olimpiady 21–22 marca 2009 r. była wicemarszałek Senatu RP Krystyna Bochenek. Olimpiada odbyła się w Szkole Średniej im. Józefa Ignacego Kraszewskiego w Wilnie.

Do konkursu, obejmującego część pisemną i ustną, przystąpiło 35 uczniów ze szkół średnich Wilna oraz rejonów sołecznickiego, święciańskiego, trockiego i wileńskiego. Z okazji 200. rocznicy urodzin i 160. rocznicy śmierci Juliusza Słowackiego mottem tegorocznych zmagani olimpijczyków były słowa poety: „To sztuka prawdziwa serce mieć pełne ognia”. Komisja oceniająca wybrała 10 laureatów.

Wicemarszałek Krystyna Bochenek po gratulowała uczestnikom olimpiady sukcesów i przypomniała treść uchwały Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie ustanowienia roku 2006 Rokiem Języka Polskiego. W uchwale tej napisano m.in., że „... język jest podstawowym składnikiem tożsamości Polaków i dobrem kultury narodowej”.

Olimpiada to dziś święto mowy ojczystej i jedno z najważniejszych wydarzeń dla szkolnictwa polskiego na Litwie. Od dwóch lat jej organizatorem jest Centrum Informacji i Twórczości Technicznej Uczniów.

O rozmiarze pomocy skierowanej do środowisk polskich na Ukrainie, a jednocześnie ogromnej złożoności procesu jej przyznawania świadczy liczba 114 organizacji polskich, które otrzymały dofinansowanie w 2009 r.

Kilka organizacji polskich na Ukrainie świętowało w 2009 r. jubileusze działalności. Dwudziestolecie uroczystie obchodzili: Towarzystwo Kultury Polskiej w Czerniowcach, Oddział TKPZL w Drohobycz, Dom Polski w Samborze i Towarzystwo Dobroczynne „Polonia” w Gródku Podolskim. Z otwarciem jedynej w kijowskim obwodzie konsularnym Centrum Kultury Polskiej połączono obchody dziesięciolecia Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego „Aster” w Niżynie.

Na Białorusi – zgodnie z polityką państwa i priorytetami Senatu RP – pomocą otoczono głównie zdelegalizowany przez władze białoruskie Związek Polaków. Przede wszystkim udzielano poparcia prezes Andżelice Borys, umacniając jej pozycję jako lidera polskiej mniejszości na Białorusi.

Największą pomoc otrzymała „Polska Macierz Szkolna” i jej oddziały terenowe. Do licznych przedsięwzięć oświatowych przeprowadzonych przez nią należały: konkurs literacki, finał konkursu recytatorskiego „Kresy 2009”, XXII Olimpiada Literatury i Języka Polskiego, Festiwal Twórczości Przedszkolaków, wakacyjna szkoła języka i kultury polskiej, wakacyjna szkoła i warsztaty dla nauczycieli.

● Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie” na wspieranie organizacji i środowisk polonijnych i polskich w świecie otrzymała i wykorzystała z budżetu Kancelarii Senatu 1 242 474,14 zł. Celem pomocy była aktywizacja środowisk polskich. Oczekiwany efekt to uzyskanie nowych umiejętności i doświadczenia w działalności społecznej, środowiskowej, organizatorskiej i gospodarczej; podniesienie rangi i znaczenia polskiej mniejszości w środowisku lokalnym. Fundacja pomagała finansowo przy remontach, wyposażeniu siedzib, świetlic, szkół, sal katechetycznych, a także w realizacji działalności programowej.

W Stryju na Ukrainie pomoc otrzymało Kulturalno-Oświatowe Centrum im. K. Makuszyńskiego. Dofinansowano projekt Dziecięca Akademia Przedsiębiorczości „Pomysłowy Dobromir”, którego celem było przygotowanie młodzieży do rozwiązywania problemów natury ekonomicznej i społecznej w różnych sytuacjach życiowych. Zajęcia dotyczyły podstawowych pojęć ekonomicznych, doskonalenia pamięci i koncentracji, roli jednostki w społeczeństwie. Odbywały się też zajęcia: integracyjne, doskonalenia znajomości języka polskiego, warsztaty doradztwa zawodowego.

26

27

28

29

Na Litwie pomoc otrzymał m.in. Związek Prawników Polaków. Środki przeznaczone na pomoc prawną dla Polaków z Wilna i Wileńszczyzny w odzyskaniu ziemi i innego mienia. W projekcie aktywnie uczestniczyło 5 prawników. Przyjęto 450 osób i udzielono im porad prawnych, w przypadku co drugiej ze spraw wszczęto postępowanie administracyjne. Złożono wnioski do instytucji państwowych prowadzących restytucję praw własności; przygotowano zapytania do odpowiednich służb reformy rolnej. W kilku wypadkach sporządzono wystąpienie do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu.

Dzięki dotacjom Senatu Fundacja pomogła finansowo wielu organizacjom na Białorusi. Ośrodek Formacji Młodzieżowej i Studentów przy parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Lebedzie otrzymał pomoc przy rozszerzaniu bazy lokalowej. Wsparcia na prowadzenie działalności udzielono Grodzieńskiemu Zjednoczeniu Społecznemu „Klub polskich tradycji narodowych”, filii Towarzystwa Mokotowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy Zjednoczeniu Społecznym Związku Polaków w Grodnie, Mińskiemu Oddziałowi Zjednoczenia Społecznego Związku Polaków. Środki na doradztwo prawne, pomoc w poszukiwaniu funduszy europejskich i lokalnych oraz w zdobyciu uprawnień wynikających z przepisów lokalnych otrzymały: parafia św. Michała w Iwieńcu i Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości „AKC MOST” w Brześciu.

● Fundacja „Semper Polonia” wykorzystała środki z budżetu Kancelarii Senatu na pomoc kierowaną przede wszystkim do klubów stypendystów. Obecnie działa ich 14 w 9 krajach (Białoruś, Czechy, Litwa, Łotwa, Mołdawia, Rosja, Rumunia, Serbia, Ukraina).

W 2009 r. celem klubów była realizacja, wspólnie z Fundacją i innymi partnerami, projektów kierowanych do młodzieży. Wszystkie one miały charakter edukacyjny (kursy, szkolenia, seminaria itp.), co uzupełniło i podniosło poziom wykształcenia studentów i absolwentów polskiego pochodzenia. [20–25]

Na Białorusi Klub Studentów Polskich w Grodnie zorganizował „Warsztaty europejskie” dla młodzieży polskiego pochodzenia. Wzięło w nich udział 25 studentów z Mińska, Brześcia i Grodna. Gościem warsztatów był Krzysztof Mnich, doktorant Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, prezes Stowarzyszenia „EUROpartner AKIE”, który opowiedział o działalności organizacji pozarządowych w Polsce. Przedstawił też własne doświadczenia w pozyskiwaniu funduszy europejskich. Drugiego dnia warsztatów młodzież pracowała z wykładowcą Uniwersytetu Państwowego w Grodnie Włodzimierzem Lawsukiem, który przedstawił założenia programu Partnerstwo Wschodnie.

Po prezentacji odbyła się dyskusja na temat wspólnych projektów. Młodzież spotkała się także z Danutą Połubeńską, zastępcą krajowego kierownika projektu „Niewiadoma Europa”, służącego rozwojowi i promocji turystyki na Kanale Augustowskim. Dzięki temu spotkaniu studenci poznali uwarunkowania realizacji unijnego projektu od podstaw w realiach białoruskich. [26]

Inna forma wsparcia organizacji polonijnych przyjęta przez Fundację „Semper Polonia” to pomoc finansowa przy organizacji Festiwalu Polskiego w Nottingham – „Lato 2009”. Inicjatorem przedsięwzięcia było Stowarzyszenie na Rzecz Nowoprzybyłych Polaków (The Signpost to Polish Success – SPS), działające od grudnia 2005 r. Do organizacji festiwalu przyłączyły się zarówno urząd miasta Nottingham, jak i zarząd hrabstwa Nottinghamshire, policja hrabstwa oraz wiele innych organizacji społecznych, z którymi na co dzień współpracuje Stowarzyszenie.

Przedsięwzięcie służyło przybliżeniu mieszkańcom Nottingham i okolic dorobku współczesnej kultury ich polskich sąsiadów i polskich artystów. Festiwal odbył się 30 sierpnia 2009 r. w parku Forest Recreation Ground w Nottingham. W trakcie imprezy park odwiedziło kilka tysięcy osób. [27–28]

OŚWIATA POLONIJNA

Wspieranie rozwoju oświaty polonijnej to jeden z najważniejszych kierunków działań na rzecz Polonii. Od lat na ten cel Senat przeznacza największą ilość środków: w 2009 roku zaplanowano w budżecie Kancelarii Senatu RP ok. 24 mln zł, a przyznano organizacjom pozarządowym o milion złotych więcej – 25 202 001,15 zł – 46,12% wszystkich środków. Pomoc przeznaczoną na rozwój oświaty adresowano do środowisk polonijnych na całym świecie. W zależności od potrzeb służyła różnym celom: podnoszeniu kwalifikacji zawodowych nauczycieli języka polskiego, wyposażaniu sal lekcyjnych w szkołach polskich, organizacji konkursów języka polskiego, tworzeniu sobotnich szkół języka polskiego, organizowaniu obozów, kolonii i olimpiad językowych.

● Od 20 lat głównym celem działań Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” jest: zachowanie istniejących, a także zachęcanie do tworzenia nowych, szkół polskich, społecznych szkółek sobotnio-niedzielnich, przedszkoli, organizacji prowadzących działalność oświatową; udzielanie pomocy w prowadzeniu nauczania języka polskiego, historii i geografii Polski, w organizowaniu przedsięwzięć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży oraz w dokształcaniu nauczycieli.

Dzięki kadrze naukowej polskich uniwersytetów realizowane są kursy językowe, szkoły letnie, warsztaty języka polskiego, historii i kultury polskiej, warsztaty dziennikarskie oraz olimpiady i konkursy.

Stowarzyszenie organizuje wymianę młodzieży między szkołami polskimi i polonijnymi. Śródroczne pobyty w Polsce uczniów szkół polonijnych stanowią również wzbogacającą formę edukacji. Nagrodą dla dzieci za całoroczną naukę są organizowane od wielu lat pobyty wakacyjne i kolonie językowo-krajoznawcze w Polsce.

W ramach wspierania oświaty polonijnej Stowarzyszenie kupuje i przekazuje do środowisk polskich i polonijnych: lektury szkolne, nowoczesne pomoce dydaktyczne oraz podręczniki do nauki języka polskiego, geografii i historii. Wspieranie oświaty polonijnej to także dofinansowanie wynajmu pomieszczeń dla szkółek sobotnich, pokrycie kosztów drobnych remontów sal lekcyjnych i wyposażenia ich w niezbędne meble i sprzęt.

Pomoc finansową w postaci stypendiów naukowych i jednorazowych zapomóg otrzymują również studenci polskiego pochodzenia studiujący na uczelniach w Polsce.

W ramach zadań służących wychowaniu poprzez sport Stowarzyszenie organizuje polonijne igrzyska i turnieje sportowe, kupuje sprzęt sportowy dla drużyn polonijnych.

Dla dzieci i młodzieży polonijnej z Niemiec Stowarzyszenie zorganizowało w Polsce 10 pobytów edukacyjnych, w których wzięło udział łącznie 336 osób. Celem takich pobytów było podniesienie poziomu znajomości języka polskiego oraz wiedzy z historii, geografii i kultury polskiej. Młodzież, aktywnie uczestnicząc w zajęciach, zwiedzając, spotykając się z polskimi rówieśnikami, miała możliwość porównania wiedzy wyniesionej ze szkoły czy z domu z tą zdobytą w Polsce.

Stowarzyszenie organizuje w Polsce i dofinansowuje za granicą warsztaty i szkolenia metodyczne dla nauczycieli. W 2009 r. wzięło w nich udział 91 nauczycieli ze szkół polonijnych w Niemczech. Pięciu największym organizacjom oświatowym w Niemczech przekazano również najnowsze podręczniki i multimedialne pomoce dydaktyczne.

Na Litwie – za pośrednictwem „Polskiej Macierzy Szkolnej” – Stowarzyszenie doposażyło 13 szkół polskich w tablice interaktywne i projektory multimedialne oraz komputerowe programy edukacyjne, a 508 pierwszoklasistów otrzymało wyprawki.

W wyjazdach edukacyjnych, koloniach, obozach i warsztatach plastycznych w Polsce uczestniczyło 709 uczniów, a w wymianie międzyszkolnej w ramach programu szkół patronackich – łącznie 1481 osób. Na szkoleniach metodycznych w Polsce i na Litwie dokształcało się 118 nauczycieli, a nagrody za zaangażowanie w pracę pedagogiczną otrzymało 159 osób.

W 2009 r. największą pomoc spośród „nowych” członków Unii Europejskiej otrzymała Łotwa. Pomoc polonijnym szkołom i placówkom oświatowym w tym kraju należała do priorytetów wyznaczonych przez Senat RP.

Wobec spadku liczby uczących się języka polskiego, deprecjonowania polskiego szkolnictwa, ograniczania liczby nauczycieli delegowanych z Polski na Białoruś, niezwykle ważne było dofinansowanie przedsięwzięć pozwalających na przyjazd dzieci i młodzieży polskiego pochodzenia do naszego kraju. Stowarzyszenie, we współpracy z 58 polskimi samorządami terytorialnymi oraz Związkiem Polaków na Białorusi, zorganizowało 10-dniowe wakacyjne pobyty dla 2500 polskich dzieci. Największe grupy (ok. 500 osób) spędzały wakacje na Pomorzu i na Śląsku.

Podczas akcji „Lato z Polską”, trwającej od czerwca do sierpnia, samorządy z różnych regionów Polski pełniły funkcję gospodarzy, zapewniając noclegi, wyżywienie, pomagając w realizacji programu edukacyjnego. Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” pokryło z dotacji Senatu pozostałe koszty i koordynowało całe przedsięwzięcie.

Pobyt w kraju był nie tylko możliwością bliższego poznania kultury odwiedzanego regionu, niezapomnianą lekcją historii i geografii Polski, ale także okazją do zwrócenia uwagi polskiej opinii publicznej na problemy rodaków na Kresach.

25 sierpnia 2009 r. w Senacie podsumowano akcję „Lato z Polską”. Przedstawiając jej ideę, prezes „Wspólnoty Polskiej” Maciej Płażyński przypomniał, że polskie pochodzenie na Białorusi deklaruje ok. 300 tys. osób, ale faktyczna ich liczba może sięgać 1 mln. Podkreślił, że pomaganie Polakom mieszkającym poza granicami Ojczyzny jest „naszym narodowym obowiązkiem”. [29–30]

Przewodnicząca Związku Polaków na Białorusi Andżelika Borys wskazała na wielką rolę, jaką w szerzeniu oświaty polskiej na Białorusi odgrywa pobyt dzieci i młodzieży polskiej w naszym kraju. Powiedziała, że projekty edukacyjne realizowane w Polsce owocują tworzeniem kolejnych punktów nauczania języka polskiego za wschodnią granicą.

42

43

44

45

Marszałek Senatu Bogdan Borusewicz wyraził wdzięczność wszystkim organizatorom za wysiłek w przygotowaniu programu dla dzieci i młodzieży z Białorusi, a przede wszystkim Związkowi Polaków na Białorusi i samorządom polskim wszystkich szczebli. Zadeklarował, że w pracach nad projektem budżetu na rok 2010 nie zostaną zmniejszone środki na pomoc dla Polonii i Polaków za granicą.

● Wspieranie edukacji polskiej na Wschodzie to dla Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” jedno z największych i najważniejszych zadań. Założeniem jest pomoc, zwłaszcza mniejszym środowiskom polskim, oraz podtrzymanie świadomości narodowej poprzez rozwój różnych form nauczania języka, kultury i historii polskiej. Program pozwala na podniesienie poziomu wykształcenia i znajomości języka ojczystego przez młode pokolenie Polaków na Wschodzie, pomaga w kreowaniu pozytywnego wizerunku mniejszości polskiej, jest też udaną próbą odrodzenia inteligencji polskiej, wykształconej i świadomej własnej tożsamości narodowej. Absolwenci polskich szkół stają się nowymi liderami polskich środowisk na Wschodzie.

Fundacja wspiera najwięcej podmiotów prowadzących działalność oświatową na Ukrainie. Główny partner to Ogólnoukraińskie Koordynacyjno-Metodyczne Centrum Nauczania Języka i Kultury Polskiej w Drohobyczu. W 2009 r. dzięki dotacjom Senatu pomoc finansową na stworzenie bazy edukacyjnej, adaptację sal dydaktycznych, wyposażenie i sprzęt oraz materiały dydaktyczne otrzymało ponad 70 szkół sobotnio-niedzielnych. Fundacja wspierała też inicjatywy aktywizujące działalność uczniów, wyjazdy edukacyjno-poznawcze, obozy językowe, spotkania integracyjne, wypoczynkowe.

Na Litwie Fundacja udziela pomocy edukacyjnej ponad 100 szkołom z polskim językiem nauczania i 20 szkołom sobotnio-niedzielnym. Partnerami Fundacji na Litwie są: „Polska Macierz Szkolna”, Związek Polaków na Litwie oraz samorządy rejonowe. Fundacja wsparła również Katedrę Filologii Polskiej na Uniwersytecie Wileńskim Pedagogicznym oraz Centrum Polonistyczne na Uniwersytecie Wileńskim, gdzie dofinansowano np. badania naukowe „Gwary polskie na Litwie”.

Na Białorusi wspierano placówki oświatowe w rozwoju infrastruktury, udzielano pomocy dydaktycznej i metodycznej: kupowano podręczniki, słowniki i inne książki, dofinansowano udział nauczycieli w kursach języka polskiego, warsztatach metodycznych. Współfinansowano pobyty edukacyjne w kraju i za granicą, np. dzieciom i młodzieży ze Społecznej Szkoły Polskiej w Baranowiczach – wyjazdy do Katynia, „Szla-

kiem Mickiewicza”, „Śladami Kościuszki”, laureatom konkursu „Kresy II Rzeczypospolitej” – wyjazd „Szlakiem J. Piłsudskiego”. Wsparto finansowo konkursy i olimpiady wiedzy o kulturze polskiej. W ramach realizacji programu „Wychowanie przez sport” dofinansowano organizację rozgrywek sportowych w koszykówce i siatkówce.

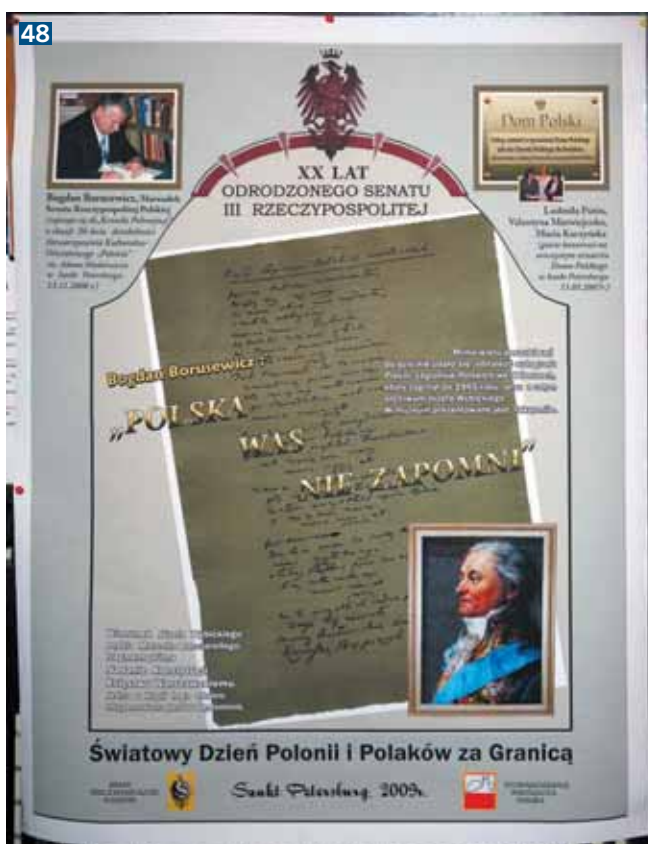
- We wspieraniu oświaty od lat aktywnie uczestniczy „Caritas Polska” w Warszawie – organizator letniego wypoczynku dzieci i młodzieży. W 2009 r. na ten cel wykorzystano dotacje Senatu w wysokości 2 800 000 zł.

- Fundacja „Oświata Polska za Granicą” dzięki dotacjom z budżetu Kancelarii Senatu wsparła m.in. organizację Olimpiady Języka Polskiego i Literatury, konkurs „Polskie dyktando – Mistrz Ortografii” dla uczniów szkół polskich na Litwie, a także badania służące opracowaniu raportu w sprawie oświaty polskojęzycznej na Litwie.

- Fundacja „Semper Polonia” większość dotacji przeznaczyła na kontynuację prowadzonego od 1998 r. programu stypendialnego dla studentów polskiego pochodzenia studiujących w kraju zamieszkania. Celem tego priorytetowego programu było: wspieranie aktywizacji oświatowo-zawodowej Polaków oraz osób polskiego pochodzenia mieszkających poza granicami Polski; wzrost prestiżu Polonii i Polaków za granicą; wykorzystanie dobrze wykształconej i przygotowanej zawodowo kadry młodych ludzi o polskim rodowodzie do promowania polskich osiągnięć kulturalnych i gospodarczych oraz rozwoju kontaktów pomiędzy Polską a krajami ich zamieszkania; budowanie polskiego lobby w krajach stałego zamieszkania stypendystów.

W 2009 r. pomoc stypendialną otrzymało 2180 studentów w semestrze wiosennym oraz 1702 w semestrze jesiennym. Stypendyści pochodzą z 20 krajów.

Fundacja „Semper Polonia” wspiera rozwój oświaty polonijnej, prowadząc własne programy edukacyjno-oświatowe. „Szansa dla maturzystów” to program, którego celem jest dobre przygotowanie młodzieży do matury i egzaminów wstępnych na studia w krajach zamieszkania. Do tej pory z możliwości udziału w kursach skorzystało blisko 6 tys. maturzystów polskiego pochodzenia, z takich krajów, jak Białoruś, Kazachstan, Litwa, Łotwa, Mołdawia, Rumunia i Ukraina. Uzupełnieniem tego programu są organizowane w okresie ferii zimowych lub wakacji szkolnych kursy pn. „Wyrównać szanse”, w których uczestniczy młodzież z terenów wiejskich i mniejszych miasteczek, pragnąca podjąć studia na wyższych uczelniach.

„Ex Libris Polonia” to program, którego głównym celem jest wzbogacanie i tworzenie nowych księgozbiorów w pracowniach polonistycznych, szkołach i parafiach polskich, bibliotekach publicznych oraz instytucjach i klubach polonijnych w większych skupiskach Polonii na świecie, a także finansowanie zaopatrzenia tych instytucji w pomoce dydaktyczne. Program „Ex Libris Polonia”, działający od ponad 10 lat, stał się trwałym elementem pracy na rzecz Polonii i Polaków mieszkających poza granicami kraju. Fundacja w 2009 r. przekazała dary szkołom i organizacjom polonijnych, a także pracowniom polonistycznym w 26 krajach.

W 2009 r. uruchomiono Elektroniczny System Informacji o zasobach placówek polonijnych (ESI). Zaprezentowano go senatorom. Pokaz wywołał dyskusję na temat wykorzystywania nowoczesnych rozwiązań informatycznych w zakresie koordynowania pomocy adresowanej do środowisk Polonii i Polaków zamieszkających za granicą.

Kolejnym realizowanym przez Fundację przedsięwzięciem na rzecz polonijnej edukacji jest program stażowy, umożliwiający odbywanie staży i praktyk zawodowych w Polsce studentom polskiego pochodzenia. Staże dają możliwość wykorzystania zdobytej wiedzy w praktyce oraz bliższego poznania obowiązujących w Polsce standardów pracy. Są okazją do doskonalenia znajomości języka polskiego, dają też możliwość znalezienia zatrudnienia w dużych międzynarodowych firmach, mających filie lub oddziały w krajach zamieszkania stażystów.

W 2009 r. Fundacja po raz drugi zorganizowała warsztaty ekonomiczne dla młodzieży polskiego pochodzenia. Było to tygodniowe seminarium adresowane do byłych i obecnych stypendystów zainteresowanych przedsiębiorczością i prowadzeniem własnej działalności gospodarczej. Do tworzenia programu merytorycznego zaproszono liczące się polskie organizacje życia gospodarczego – Krajową Izbę Gospodarczą i Konfederację Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”.

W lipcu 2009 r. Fundacja zorganizowała warsztaty informatyczne. W związku z pracami nad uruchomieniem portalu „luvenum Polonia” odbyły się zajęcia poświęcone stronie technicznej i merytorycznej portalu. Uczestnicy warsztatów zostali przeszkoleni w zakresie wprowadzania informacji i zarządzania nimi, aby po powrocie do swoich krajów mogli pełnić funkcje lokalnych moderatorów portalu. Celem warsztatów było przekazanie uczestnikom umiejętności niezbędnych do sprawnego poruszania się w Internecie oraz tworzenia stron internetowych.

Fundacja „Semper Polonia” aktywnie wspiera polonijny sport dzieci i młodzieży – szkolne kluby olimpijczyków, polonijne kluby sportowe. Nadal inspirowa i pomaga klubom w organizowaniu zajęć, doposaża je w sprzęt, a także wspiera inicjatywy związane z organizowaniem masowych imprez sportowych. W 2009 r. dzięki dotacjom z budżetu Kancelarii Senatu zorganizowano kilka interesujących międzynarodowych imprez sportowych.

2 maja 2009 r. w Niemenczynie odbyły się III Międzynarodowe Biegi z okazji Święta Konstytucji 3 Maja. Uczestniczyły w nich ponad 700 zawodników reprezentujących szkoły z Litwy i ponad 60 zawodników z Białorusi, Czech, Estonii, Łotwy i Ukrainy, a także 20-osobowa grupa młodych sportowców z trzech szkół z Polski. Patronat honorowy nad imprezą objął Polski Komitet Olimpijski. Zawody rozpoczęły się sztafetą poświęconą XX-leciu odrodzonego Senatu RP. Na symbolicznym dystansie 1791 m rywalizowały drużyny z krajów, które przyjechały na biegi do Niemenczyny. [31]

6 czerwca 2009 r. w Ośrodku Sportu i Rekreacji Targówek po raz piątnasty odbyły się Igrzyska Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej. Po raz drugi miały charakter międzynarodowy. Wystartowała w nich młodzież polonijna z Litwy i Rosji. [32–33]

Od 16 do 29 sierpnia 2009 r. w Sztutowie, na boisku „Orlik”, odbył się Międzynarodowy Zlot Młodzieżowych Animatorów Sportu, którego organizatorami były: Elbląski Szkolny Związek Sportowy i Fundacja „Semper Polonia”. W zlocie uczestniczyła młodzież z Białorusi, Czech, Litwy i Łotwy, a także dzieci i młodzież reprezentujące 15 szkół podstawowych i gimnazjalnych z Polski. Zmagania sportowe stanowiły znakomitą okazję do integracji młodzieży z kraju z młodzieżą polonijną. [34]

- Oddział Warszawski Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców zrealizował program „Europa – wspólne dziedzictwo”. Celem przedsięwzięcia było kształcenie młodzieży polskiego pochodzenia na poziomie szkoły średniej i gimnazjum, przygotowanie jej do matury i startu na wybrane kierunki studiów. W roku 2009 z tej formy edukacji skorzystało 95 osób. Oddział zrealizował także kurs metodyczno-kulturowy dla nauczycieli polskiego pochodzenia ze Wschodu i osób promujących polską kulturę pod nazwą „Polskie dziedzictwo kulturowe”.

- Stowarzyszenie Sympatyków Szkoły Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, które realizuje szereg zadań polegających na kształceniu metodycznym nauczycieli polonijnych

i polskich za granicą, w roku 2009 zorganizowało trzeci semestr podyplomowych studiów kwalifikacyjnych nauczania kultury polskiej i języka polskiego jako obcego dla nauczycieli języka polskiego na Ukrainie. Zajęcia były prowadzone w budynku Uniwersytetu im. I. Franki we Lwowie przez pracowników Uniwersytetu Śląskiego. Ponadto Stowarzyszenie przygotowało wyjazdowe szkoły języka polskiego w Mołdawii, Rosji, Gruzji i na Ukrainie. W filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie odbyły się XIX Letnia Szkoła Języka, Literatury i Kultury Polskiej oraz XVIII Warsztaty Polonistyczne adresowane do nauczycieli i animatorów polonijnego życia kulturalnego, służące poszerzaniu wiedzy i umiejętności z zakresu języka, literatury, metodyki nauczania i kultury polskiej. Program dopełniły liczne imprezy kulturalne.

- Stowarzyszenie Parafiada im. św. Józefa Kalasancjusza organizowało letnie obozy integracyjne dla dzieci i młodzieży ze Wschodu. Obozy od lat są przygotowywane w oparciu o parafiadową triadę: sport – teatr – świątynia. Odbywały się w kilku ośrodkach na terenie kraju (każdy turnus liczył 14 dni). W 2009 r. uczestniczyło w nich 900 osób. Program letnich obozów integracyjnych został podzielony na pięć tematów: „Skarbiec Kultury i Tradycji Polskiej”, obozy z elementami nauki geografii i przyrody polskiej, obozy z elementami nauki historii, języka polskiego, „Sportowe Wakacje”, warsztaty bębniarskie – „Rytmiczna Radość”.

PROMOWANIE KULTURY POLSKIEJ I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO POZA GRANICAMI KRAJU

W 2009 r. dotacje z budżetu Kancelarii Senatu RP na promocję i upowszechnianie dorobku kultury polskiej w środowiskach polskich i polonijnych poza krajem wyniosły 8 426 248,53 zł.

- Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” działania w tej sferze prowadzi w kilku kierunkach: dokumentowania polskich śladów na obczyźnie i ochrony polskich zabytków poza granicami kraju oraz popularyzacji polskiej kultury i tradycji za granicą, a także promowania dorobku artystycznego Polonii w kraju. Dzięki dotacjom Senatu Stowarzyszenie kupuje stroje i wyposażenie dla polonijnych zespołów artystycznych, organizuje wyjazdy artystów polskich za granicę na zaproszenie środowisk polonijnych, dokształcanie polonijnych dyrygentów, choreografów, animatorów życia kulturalnego na kursach i warsztatach w Polsce, występy

artystów i zespołów polonijnych w kraju, wystawy twórczości polonijnej. Prezentacja kultury polskiej to także liczne festiwale, festyny, plenery, przeglądy oraz dni polskie. Stowarzyszenie wspiera również polonijne instytucje kulturalne, muzea, teatry, biblioteki oraz organizacje kulturalne, dofinansowując ich infrastrukturę i działalność programową.

W Ameryce Płn. dofinansowanie na realizację spektakli teatralnych otrzymał Ottawski Klub Teatralny. Stowarzyszenie udzieliło też wsparcia na działalność programową i zakup wyposażenia chicagowskiemu Muzeum Polskiemu, a Instytutowi Józefa Piłsudskiego w Nowym Jorku – na utrzymanie siedziby.

W Wielkiej Brytanii Stowarzyszenie dofinansowało dwie duże imprezy i ważną instytucję kultury. VII Festiwal Folkloru Polskiego w Birmingham odbył się na przełomie lutego i marca w prestiżowej Symphony Hall. Wzięło w nim udział 12 zespołów folklorystycznych, a występy podziwiała 2000 widzów.

Festiwal Kultury Polskiej w Edynburgu odbył się w ramach „Polska! Year”, a jego celem było wspieranie integracji i nawiązanie dialogu międzykulturowego pomiędzy społecznością polską i szkocką. Program festiwalu specjalnie przygotowano tak, aby trafić do możliwie jak największej grupy odbiorców. Polska została zaprezentowana jako kraj nowoczesny, z bogatą historią, różnorodną kulturą i tradycjami. Odbyły się m.in.: wystawy, pokazy filmów, koncerty, wykłady, warsztaty wycinankowe, turniej średniowieczny i degustacja potraw polskiej kuchni.

Na Litwie wsparcie finansowe otrzymali: liczne zespoły artystyczne, teatralne, organizatorzy spotkań poetyckich oraz wystaw plastycznych. W ramach promocji kultury polskiej zostały też dofinansowane prezentacje artystów polskich z Litwy w Polsce.

W dn. 7–9 sierpnia 2009 r. w Mrągowie odbył się XV Festiwal Kultury Kresowej. Celem imprezy była prezentacja dorobku kulturalnego Polaków zamieszkających na byłych Kresach, integracja środowisk polonijnych oraz wsparcie inicjatyw służących ochronie polskiego dziedzictwa kulturowego. W festiwalu wzięli udział twórcy oraz zespoły z Litwy, Łotwy, Białorusi, Ukrainy i Czech. Ich występom towarzyszyły wystawy i wieczory poetyckie. Odbyła się też konferencja naukowa, poświęcona kulturze kresowej, z udziałem wykładowców Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego i gości z Wilna. Organizatorem festiwalu było Towarzystwo Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej, Oddział w Mrągowie. [35–36]

Senat od lat wspiera finansowo organizację mrągowskiego festiwalu. Podczas galowego koncertu senator Andrzej Person, przewodniczący Komisji Spraw

Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą, odczytał list marszałka Bogdana Borusewicza, adresowany do uczestników festiwalu, w którym czytamy m.in.: „Festiwal ten jest jedną z największych imprez o charakterze patriotycznym, integracyjnym i artystycznym, która ma w Polsce stałą i wysoką pozycję w kalendarzu wydarzeń kulturalnych o charakterze polonijnym”. Marszałek wyraził nadzieję, że przyjęta forma spotkań przyczyni się do umacniania pokoleniowych więzi z Polską, z naszymi narodowymi tradycjami, z chlubną historią, a w szczególności z mową ojczystą.

W 2009 r. odbyły się też inne imprezy: XXV Kaziuki Wilniuki w Lidzbarku Warmińskim, XV Dni Kresowe w Szczycie, prezentacja wileńskich tradycji wielkanocnych w Łomży, Świętojańska Noc Cudów w Dobrym Mieście.

Na Ukrainie Stowarzyszenie dofinansowało dalsze prace konserwatorsko-restauratorskie w kościołach w Chodorowie, Hussakowie, Kopyczyńcach i Pniukcie, kontynuowało inwentaryzację zabytków sakralnych diecezji łuckiej oraz nagrobków na polskich cmentarzach dawnego powiatu husiatyńskiego i trembowelskiego.

Artyści polscy z Ukrainy zaprezentowali swój dorobek w Polsce. Kapela ludowa „Lwowska Fala” ze Lwowa brała udział w XI Ogólnopolskim Festiwalu Polaszczyny i Pieśni Kresowej „Wielkie Bałakanie” w Żarach, Polski Teatr Ludowy ze Lwowa wystąpił w grudniu w Zamościu, a dziecięcy zespół „Wołyńskie słowiki” z Łucka na przeglądzie piosenki kresowej „Kresowiana 2009” w Gorzowie Wielkopolskim. Dla zespołu folklorystycznego „Dolinianka” ze Starej Huty zorganizowano dwutygodniowe warsztaty artystyczne w Poznaniu.

Na Białorusi dzięki dotacjom z budżetu Kancelarii Senatu wykonano prace konserwatorsko-restauratorskie obrazu w kościele w Łabnie i sfinansowano zakończenie prac konserwatorskich XVIII-wiecznej drewnianej kaplicy w Szabuniach.

Pomoc finansowa z Polski umożliwiła młodzieży z zespołu „Jutrzenka” w Wołkowysku zaprezentowanie się na jarmarku św. Jakuba w Łęborku, a grupie teatralnej „Szalone” – uczestnictwo w zorganizowanych specjalnie dla niej tygodniowych warsztatach teatralnych w Baranowiczach.

Dzieci z Białorusi brały też udział w VII Festiwalu Dziecięcych Zespołów Folklorystycznych w Iwonie Zdroju. W imprezie uczestniczyło niemal 550 dzieci polskiego pochodzenia w wieku od 7 do 16 lat, mieszkających w ośmiu krajach świata. Najwięcej zespołów przyjechało z Kanady i Stanów Zjednoczonych. Były też reprezentacje Polonii z Czech, Litwy, Łotwy, Ukrainy, Białorusi i Rosji. [37–39]

22 lipca 2009 r. podczas koncertu galowego marszałek Bogdan Borusewicz przypomniał, że Senat wspiera Polonię od momentu swego odrodzenia, czyli od 20 lat. Podziękował organizatorom festiwalu, a przede wszystkim dzieciom, za trud włożony w naukę polskich tańców i pieśni ludowych, a także ich rodzicom za „inwestowanie” w dzieci i ich polskość. Dziecięcy festiwal odbywa się tradycyjnie w rok po Światowym Festiwalu Polonijnych Zespołów Folklorystycznych w Rzeszowie. Impreza w 2009 r. wpisała się w rozpoczęte rok wcześniej obchody 40-lecia polonijnych spotkań na Podkarpaciu. [40]

- Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie” podejmowała działania, których celem było dokumentowanie i ocalenie polskiego dziedzictwa kulturalno-historycznego na Wschodzie, przybliżanie go tamtejszemu polskiemu środowiskowi i rodakom w kraju, pielęgnowanie wśród Polaków na Wschodzie kultury polskiej. Działania Fundacji miały też zapewnić naszym rodakom żyjącym poza granicami kraju udział w życiu kulturalnym w Polsce.

Na Litwie dzięki dotacjom Fundacja wsparła ponad 20 różnych przedsięwzięć promujących polską kulturę i chroniących nasze dziedzictwo narodowe. Instytucja Wyższej Użyteczności Publicznej „Scripta Manent” Archiwum Wileńskie otrzymała pomoc przy gromadzeniu wywiadów wspomnieniowych ze starszymi mieszkańcami Wilna i Wileńszczyzny. Centrum Kultury Rejonu Solecznickiego otrzymało dotację m.in. na organizację festiwalu „Pieśń znad Solczy”. W czasie festiwalu odbyła się konferencja na temat metodyki nauczania, koncerty zespołów rejonu solecznickiego, z Białorusi i Polski, zespołu „Wilia” oraz pokazy wyrobów ludowych. Wsparcie Asocjacji „Polski Ośrodek Informacji w Wilnie – Inforum” umożliwiło kontynuację prac nad tworzeniem Polskiego Archiwum Audiowizualnego i Polskiej Multiteki na Litwie, która dokumentowała np. I Światowy Zjazd Wilniuków.

Zjazd Wilniuków odbył się w dn. 9–16 sierpnia 2009 r. w Wilnie. Wzięło w nim udział blisko 1000 osób, głównie z Polski, ale też z Wielkiej Brytanii, Białorusi, Szwecji i USA. [41–43]

W spotkaniu uczestniczyli także wicemarszałek Marek Ziółkowski i senator Janina Fetlińska. Zjazdowi towarzyszyły liczne imprezy kulturalne, m.in. wystawa „Co kryły walizki repatriantów? Edycja wileńska”, koncerty i wieczór poezji wileńskiej.

Z okazji Święta Wojska Polskiego delegacja Senatu wzięła udział w ceremonii złożenia wieńców na grobie, gdzie spoczywa serce Józefa Piłsudskiego i prochy jego matki.

Na Ukrainie, w Krzemieńcu i we Lwowie – w ramach obchodów 200. rocznicy urodzin Juliusza Słowackiego – Fundacja wsparła organizację wieczorów i koncertów jego poezji. W Drohobyczu Zjednoczenie Polskich Nauczycieli zorganizowało ekspedycję badawczą, dotyczącą wydarzeń września 1939 r. na Kresach. Nagrywano wywiady, wspomnienia, zebrano i uporządkowano pamiątki, dzienniki, listy, dokumenty, zdjęcia. Pod Lwowem zorganizowano Młodzieżowe Międzynarodowe Polsko-Ukraińsko-Żydowskie Seminarium „Arka”. Odbyły się wykłady, dyskusje, warsztaty na temat przykładów współpracy i pozytywnych relacji między Polakami, Ukraińcami i Żydami. W 2009 r. Fundacja wsparła na Ukrainie ponad 120 przedsięwzięć promujących polską kulturę.

Na Białorusi dofinansowano wyjazdy kulturalno-poznawcze, historyczno-edukacyjne, wystawy, konkursy, występy chórów. Dzięki dotacjom z budżetu Kancelarii Senatu zaopiekowano się grobami polskich żołnierzy na ziemi lidzkiej. Uporządkowano groby polskich żołnierzy w Nowosiołkach, Feliksowie, Niecieczy, Surkontach, Wawiórcu, Jancewiczach, Wiksznianach, Dudach, St. Wasiliszkach, Naczy. Przeprowadzono prace renowacyjno-porządkowe na polskich cmentarzach w Lebedziewie i Mińsku.

- W październiku 2008 r. Fundacja „Semper Polonia” zrealizowała po raz pierwszy projekt „Muzyka mową duszy”. Przy współpracy ze Stowarzyszeniem Chór Mieszany „Słowiczek” i samorządem Rudy Śląskiej zorganizowano kilkudniowy pobyt chóru „Polesie” z Brześcia w Polsce. W 2009 r. rudzki chór „Słowiczek” rewizytował chór „Polesie”. [44]

Celem przedsięwzięcia było przybliżenie Polakom mieszkającym na Białorusi dorobku górnośląskich artystów i współczesnej kultury polskiej. Wspólne występy artystów przyczyniły się do wzmocnienia tożsamości narodowej Polaków na Białorusi i promocji twórczości kresowej.

- W sierpniu 2009 r. we Włocławku odbył się IV Festiwal Teatrów Dziecięcych z Zagranicy. W koncercie galowym, podsumowującym trwające 7 dni warsztaty teatralne, uczestniczył senator Andrzej Person, przewodniczący Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą. [45]

Festiwal jest organizowany od 2006 r. przez Dobrzyńsko-Kujawskie Towarzystwo Kulturalne i ma charakter konkursu. Umożliwia uczestnikom doskonalenie języka polskiego i umiejętności artystycznych pod kierunkiem specjalistów. W tegorocznym festiwalu brały udział dziecięce i młodzieżowe polonijne zespoły teatralne, m.in. z Litwy, Białorusi i Ukrainy.

Do Włocławka zjechało ponad 150 utalentowanych młodych ludzi, którzy biorąc udział w warsztatach teatralnych, realizowali swoje pasje artystyczne.

- Fundacja „Oświata Polska za Granicą” w Warszawie, korzystając z dotacji Senatu, wsparła organizację obchodów 20-lecia działalności Zarządu Głównego Związku Polaków na Litwie. Jubileusz połączono z obchodami Dnia Polonii. Z tej okazji odbył się w Wilnie barwny pochód i uroczysty koncert. W obchodach wzięło udział kilka tysięcy osób. Gościem uroczystości była senator Maria Pańczyk-Pozdziej. [46–47]

KSZTAŁTOWANIE POSTAW OBYWATELSKICH W ŚRODOWISKACH POLONIJNYCH I POLSKICH

Na wspieranie działań w tym kierunku w 2009 r. z budżetu Kancelarii Senatu wykorzystano 2 232 005,57 zł.

- Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” realizowało zlecone zadania, organizując i wspierając finansowo obchody rocznic i świąt narodowych, a także przeprowadzając i dofinansowując szkolenia liderów polonijnych. W kwietniu 2009 r. Stowarzyszenie zorganizowało w Sankt Petersburgu obchody Dnia Polonii i Polaków za Granicą. Współorganizatorami były: Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Polonia”, Związek Polaków im. bp. Antoniego Maleckiego i Konsulat Generalny RP w Sankt Petersburgu. W uroczystościach wzięła udział delegacja Senatu RP z marszałkiem Bogdanem Borusewiczem. W obchodach uczestniczyli przedstawiciele organizacji polonijnych z Rosji, Danii, Finlandii, Szwecji, Norwegii i Łotwy. Podczas spotkania z prezesami organizacji polonijnych marszałek podkreślił, że decyzja o tym, by w 2009 r. zorganizować obchody Dnia Polonii i Polaków za Granicą właśnie w Sankt Petersburgu, jest wyrazem dobrych relacji polsko-rosyjskich i wysokiej oceny działalności organizacji polonijnych w Petersburgu i całej Rosji. Na spotkanie z polską delegacją do Domu Polskiego przybyli przedstawiciele ponad 30 organizacji polonijnych działających w Rosji. Marszałek wyraził zadowolenie, że otwarty przed 2 laty Dom Polski prowadzi szeroką działalność polonijną i skupia coraz więcej osób chcących poznać i propagować polską kulturę. Zadeklarował też, że pomoc Senatu dla Polaków mieszkających poza granicami kraju nie ustanie. W czasie spotkania marszałek Bogdan Borusewicz wręczył Złoty Krzyż Zasługi Albinie Jegorowej, przewodniczącej organizacji polonijnej „Polonia” w Archangielsku. [48–51]

W Konsulacie Generalnym RP w Petersburgu odbyła się uroczystość wręczenia trzech Kart Polaka. Marszałek Senatu podkreślił znaczenie tego dokumentu dla rodaków mieszkających od dawna poza Macierzą. Jedną z osób, które otrzymały Kartę Polaka, była mieszkająca od kilkudziesięciu lat w Petersburgu Maria Seliwerstowa.

Stowarzyszenie dofinansowało też Fundację Kresy-Syberia, która zrealizowała do końca 2009 r. I etap budowy Muzeum Wirtualnego Kresy-Syberia, to znaczy opracowała i wdrożyła koncepcję wirtualnego muzeum poświęconego pamięci mieszkańców Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej.

We współpracy z organizacjami polskimi na Litwie Stowarzyszenie przygotowało raport „Przestrzeganie praw mniejszości polskiej na Litwie”. Publikacja zawiera informacje na temat wdrożenia uprawnień polskiej mniejszości narodowej na Litwie, wynikających z podpisanych porozumień dwustronnych i wielostronnych oraz wewnętrznego ustawodawstwa litewskiego.

● Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie”, realizując zlecone zadania, postawiła na aktywizację środowisk polskich. Celem było nauczenie nowych umiejętności i uzyskanie przez te środowiska doświadczenia w działalności społecznej, środowiskowej, organizatorskiej i gospodarczej oraz podniesienie rangi i znaczenia polskiej mniejszości, jako aktywnej grupy w kraju zamieszkania.

Na Ukrainie zorganizowano szkolenie „Chcemy należeć do narodu polskiego”, które przygotowało osoby dorosłe polskiego pochodzenia do rozmowy z konsulem przy składaniu wniosku o Kartę Polaka. Kurs trwał 3 miesiące. Uczestnicy pogłębiali znajomość języka polskiego, wiedzę o tradycji narodowej, historii, geografii.

W Polsce zorganizowano dla Polaków mieszkających na Litwie szkolenie z zakresu prowadzenia gospodarstw agroturystycznych. Miało ono na celu przedstawienie efektów funkcjonowania gospodarstw agroturystycznych w Polsce, integrację kwater agroturystycznych na Litwie wokół określonego produktu turystycznego oraz wypracowanie skutecznej metody działania i promocji.

Fundacja wsparła też warszawskie duszpasterstwo akademickie studentów z Kresów Wschodnich, które integruje studentów zza wschodniej granicy. Zajęcia prowadzone przez duszpasterstwo sprzyjają pogłębianiu znajomości polskiego dziedzictwa narodowego i duchowości. Warsztaty przygotowują do wolontariatu.

Szczególną opieką objęto harcerzy. Kontynuując projekt z 2008 r., zorganizowano np. warsztaty historyczne i językowe dla dzieci i młodzieży polskiego pochodzenia z okolic Sławuty, z udziałem kilku przedstawicieli ZHR. Celem warsztatów było poznanie historii i kultury polskiej; zapoznanie z działalnością wielkich Polaków; zwrócenie uwagi na trudne sąsiedztwo Polski i Ukrainy w XX w.; doskonalenie języka polskiego; zapoznanie z ideą harcerską.

Na Litwie Fundacja dofinansowała zlot XX-lecia odrodzonego ZHP pod hasłem „Wczoraj, dziś, jutro”. Było to podsumowanie dwudekadowej działalności ZHP na Litwie. Harcerze z Litwy spotkali się z przedstawicielami organizacji skautowych i harcerskich z Polski i Ukrainy. Odbyła się konferencja „20 lat – harcerskie tradycje wyznaczają nam szlak. Miejsce i rola harcerstwa w dzisiejszym społeczeństwie”.

- Fundacja „Semper Polonia” realizowała program „Szkoła liderów”. Celem tego projektu jest organizowanie szkoleń dla studentów i absolwentów polskiego pochodzenia, mieszkających poza granicami Polski i aktywnie działających w klubach stypendystów, organizacjach polonijnych, samorządowych i studenckich. Założenia warsztatów to przekazanie młodzieży umiejętności niezbędnych do aktywnego funkcjonowania w życiu publicznym. Te umiejętności usprawniły działanie klubów stypendystów i innych młodzieżowych organizacji polonijnych. [52, 53]

W sierpniu 2009 r. zorganizowano V szkolenie. Wzięło w nim udział 25 studentów i absolwentów z Białorusi, Czech, Litwy, Łotwy, Rosji, Słowacji oraz Ukrainy. Podczas szkolenia młodzież przygotowała 5 międzynarodowych projektów, które planuje zrealizować w latach 2010–2011.

UPOWSZECHNIANIE WIEDZY O POLSCE

Na upowszechnianie wiedzy o Polsce, języku, kulturze, kształtowanie pozytywnego wizerunku Polski i Polaków w świecie wydano z budżetu Kancelarii Senatu 6 855 398,46 zł.

- Fundacja „Semper Polonia” realizowała zlecone zadania, organizując „Polonijną giełdę pracy” i tworząc portal internetowy, adresowany do młodego pokolenia Polonii i młodej emigracji zarobkowej, pod nazwą „luvenum Polonia”, ukierunkowany na sferę edukacyjną, turystyczną, informacyjną, kulturalną i gospodarczą. Portal ma szansę stać się platformą kontaktu pomiędzy ludźmi różnych narodowości zainteresowanych naszą Ojczyzną i promocją Polski w świecie.

Prowadzony będzie w języku polskim, ale na jego głównej stronie zostanie w przyszłości przygotowana informacja w kilku wersjach językowych. W pierwszych tygodniach funkcjonowania portal odwiedziło ponad 2 tys. osób.

- Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, realizując zlecone zadania, wspierało media polonijne na Zachodzie, promujące kulturę polską, popularyzujące wiedzę o Polsce i Polonii, kształtujące pozytywny wizerunek Polski. „Wspólnota Polska” dofinansowała budżety redakcyjne, wydawnicze, kolportaż. Prowadziła też portal internetowy „Świat Polonii” i Polonijny Bank Danych, publikację kwartalnika „Wspólnota Polska” oraz udostępniała i wzbogacała księgozbiór o tematyce polonijnej. Strona internetowa „Świat Polonii” została przekształcona w nowy pod względem konstrukcji, oprogramowania i grafiki portal polonijny. Wprowadzono szereg rozwiązań pozwalających na zakładanie grup społecznościowych, generowanie małych, informacyjnych stron internetowych przez stowarzyszenia polonijne, tworzenie forów dyskusyjnych.

- Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie” wspierała działalność programową i wzbogacała infrastrukturę redakcji radiowych, telewizyjnych, czasopism polonijnych i portali internetowych. Celem było upowszechnianie polskiego słowa drukowanego, mówionego, przesyłanego elektronicznie. Na Białorusi Fundacja dofinansowywała w 2009 r. 7 czasopism, 2 strony internetowe, 1 audycję radiową. Na Litwie – 8 czasopism, 7 audycji radiowych, 5 programów telewizyjnych. Na Łotwie – 3 audycje radiowe, 2 tytuły prasowe i 2 programy telewizyjne. Na Ukrainie – 16 czasopism, 5 audycji radiowych, 3 programy telewizyjne. Fundacja finansuje serwis internetowy Kresy.pl. W 2009 r. portal miał 30 tys. użytkowników miesięcznie. Pracownicy portalu zrealizowali szereg projektów o charakterze edukacyjnym i popularyzatorskim. Fundacja organizowała też szkolenia informatyczne z zakresu obsługi Internetu, tworzenia stron, obsługi dziennikarskich programów komputerowych dla organizacji, stowarzyszeń, redakcji polskich na Wschodzie. Wspomagała wybrane redakcje ze Wschodu prenumeratą prasy.

- Małopolskie Forum Współpracy z Polonią w Tarnowie, korzystając ze wsparcia finansowego Senatu, zorganizowało XVII Światowe Forum Mediów Polonijnych Tarnów-Śląsk 2009. Formułę spotkania dziennikarzy i animatorów mediów polonijnych i polskich z zagranicy przyjęto w 1999 r. Służy ona promocji Polski poprzez prezentację poszczególnych regionów i zachęca do większego zaangażowania Polonii

i Polaków za granicą w promowanie spraw polskich w świecie. Każdego roku w forum uczestniczy ok. 150 dziennikarzy polonijnych.

14 września 2009 r. w Senacie odbyło się uroczyste zakończenie XVII Światowego Forum Mediów Polonijnych Tarnów-Śląsk 2009. Wicemarszałek Krystyna Bochenek wręczyła nagrody zwycięzcom konkursu dla dziennikarzy polskich i polonijnych o nagrodę marszałka Senatu pt. „XX-lecie polskiej demokracji – moje życie zmieniło się, bo Polska odzyskała wolność”. Podczas uroczystości w Senacie Stanisław Lis, prezes organizującego spotkanie mediów polonijnych Małopolskiego Forum Współpracy z Polonią, wręczył też nagrody swego stowarzyszenia Fideles Poloniae 2009. [54–55]

POMOC SOCJALNA I CHARYTATYWNA

Na ten cel wydano z budżetu Kancelarii Senatu 2 110 943,01 zł.

- Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie” realizowała program, którego celem była poprawa bytu materialnego mniejszości polskiej na Wschodzie. Wspierano osoby starsze, kombatanów, ludzi zasłużonych dla organizacji polskich na Wschodzie, animatorów i twórców kultury polskiej, dzieci i młodzież.

Na Białorusi Fundacja finansowała wyjazd nauczycieli polskich i pomoc rzeczową. Wielu osobom sfinansowano koszty leczenia, badań, leków.

Na Litwie opłacono wynagrodzenia nauczycieli. Przyznano też jednorazowe zapomogi losowe. Podobnego wsparcia udzielono w Mołdawii, na Ukrainie, w krajach Kaukazu, Kazachstanie, Uzbekistanie, Rosji, Serbii.

- Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” pomagało osobom ubogim i chorym. Udzielało także wsparcia dzieciom na Wschodzie uczęszczającym na zajęcia z języka polskiego, finansowało ich dożywianie i dojazdy do szkół. Biedni i zdolni uczniowie z polskich placówek oświatowych byli objęci specjalnymi stypendiami.

Na Litwie z pomocy charytatywnej, udzielanej dzięki dotacjom Senatu, skorzystało w roku ubiegłym 252 dzieci z domów dziecka w Solecznikach, Podbrodziu i Wilnie oraz 24 członków Klubu Byłych Żołnierzy AK.

Na Ukrainie pomocą charytatywną objęto 114 osób starszych i ubogich. Byli to kombatanzi ze Stowarzyszenia Kombatanów Wojska Polskiego w Żytomierzu, Miejskiej Organizacji Weteranów WP i Osób Represjonowanych we Lwowie oraz członkowie Polskiego Towarzystwa Kulturalnego im. A. Mickiewicza w Kołomyi.

Ponadto Stowarzyszenie sfinansowało paczki dla 140 Sybiraków w Grodnie i Wilnie oraz opłaciło leczenie w Polsce i zakup leków dla 566 osób.

- W ramach pomocy charytatywnej, „Caritas Polska” w Warszawie sfinansowała paczki świąteczne dla Polaków na Wchodzie.

- Fundacja Przyjaciół Wilna i Grodna „Serce Dzieciom” w Gdyni sfinansowała polskim dzieciom z litewskich sierocińców ferie wielkanocne i bożonarodzeniowe w Polsce.

SPRAWY POLONII W PRACACH SENATU

Opiekę nad Polonią i Polakami za granicą w imieniu Senatu sprawuje marszałek Senatu. Jego działania wspierają i uzupełniają: wicemarszałkowie, Komisja Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą, szef Kancelarii Senatu oraz Biuro Polonijne.

Marszałek Senatu, wicemarszałkowie i senatorowie w kontaktach międzynarodowych strzegą interesów Polonii. Podczas wizyt zagranicznych, w krajach, w których żyje polska diaspora, marszałek i senatorowie interesują się sprawami naszych rodaków. Spotykają się z przedstawicielami Polonii, zachęcają do kontaktów z Macierzą. Przy okazji oficjalnych wizyt gości z zagranicy w Senacie poruszane są kwestie polskiej mniejszości narodowej. Ponadto marszałek, wicemarszałkowie i senatorowie inspirować, patronują i uczestniczą w wydarzeniach polonijnych w Polsce i na całym świecie. Ważnym zadaniem jest także upowszechnianie w kraju wiedzy o naszych rodakach mieszkających za granicą, przybliżanie ich historycznego dorobku i obecnych osiągnięć.

Rozwiązania legislacyjne potrzebne Polakom pozostającym poza granicami inicjuje Komisja Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą. Do Komisji tej trafiają projekty ustaw dotyczące Polonii. Troską Komisji jest dbałość o utrzymanie więzi z krajem Polaków i osób polskiego pochodzenia zamieszkałych za granicą. Komisja interesuje się ich sytuacją prawną, inicjuje i koordynuje współpracę

środowisk polonijnych i polskich na świecie. Dbą również o ochronę dziedzictwa polskiej kultury poza granicami, zabiega o utrwalenie tożsamości narodowej Polaków m.in. poprzez wspieranie polonijnej działalności edukacyjnej. Komisja opiniuje wnioski organizacji pozarządowych o zlecenie zadań na rzecz Polonii.

W dyspozycji szefa Kancelarii Senatu pozostają środki budżetowe na pomoc dla Polonii i Polaków poza granicami. Wykonując decyzje Prezydium Senatu, szef Kancelarii Senatu zawiera z organizacjami pozarządowymi umowy zlecające zadania, czuwa nad prawidłowością ich realizacji i rozliczaniem przyznanych dotacji.

Biuro Polonijne Kancelarii Senatu zajmuje się kontaktami roboczymi ze środowiskami polonijnymi. Tutaj wpływają wnioski o zlecenie zadań w zakresie opieki nad Polonią, tu następuje ich wstępna ocena. Przeprowadzana jest analiza i kalkulacja kosztów zadania. Biuro Polonijne przygotowuje dokumenty, rozpatrywane następnie przez Zespół Finansów Polonijnych, Komisję i Prezydium Senatu. Biuro Polonijne zajmuje się codziennymi kontaktami ze środowiskami polonijnymi, urzędami i organizacjami działającymi na rzecz Polonii w kraju. Zapewnia pomoc przy organizacji wydarzeń polonijnych w kraju i poza granicami.

POLONIJNA RADA KONSULTACYJNA

Od 2002 r. przy marszałku Senatu działa Polonijna Rada Konsultacyjna. Powoływana jest na czas kadencji. To organ doradczy marszałka w sprawach Polonii i Polaków za granicą. Stanowi oficjalne forum współpracy między Senatem a przedstawicielami największych organizacji polonijnych. Rada wypowiada się w najistotniejszych dla Polonii kwestiach. Określa potrzeby społeczności polskiej, żyjącej poza granicami, poprzez opiniowanie kierunków działania na poszczególne lata oraz ustalanie priorytetów finansowania zadań państwowych w zakresie opieki nad Polonią.

Posiedzenie Polonijnej Rady Konsultacyjnej w 2009 r. odbyło się we wrześniu. Przedstawiciele organizacji i środowisk polonijnych z całego świata wspólnie z przedstawicielami Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Edukacji Narodowej, Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Nauki i Szkolnictwa Wyższego rozpoczęli debatę nad perspektywami współpracy kraju z emigracją w 2010 r. Rada poświęciła wiele uwagi projektowi „Program rozwoju oświaty polskiej poza granicami i oświaty polonijnej na lata 2009–2011”.

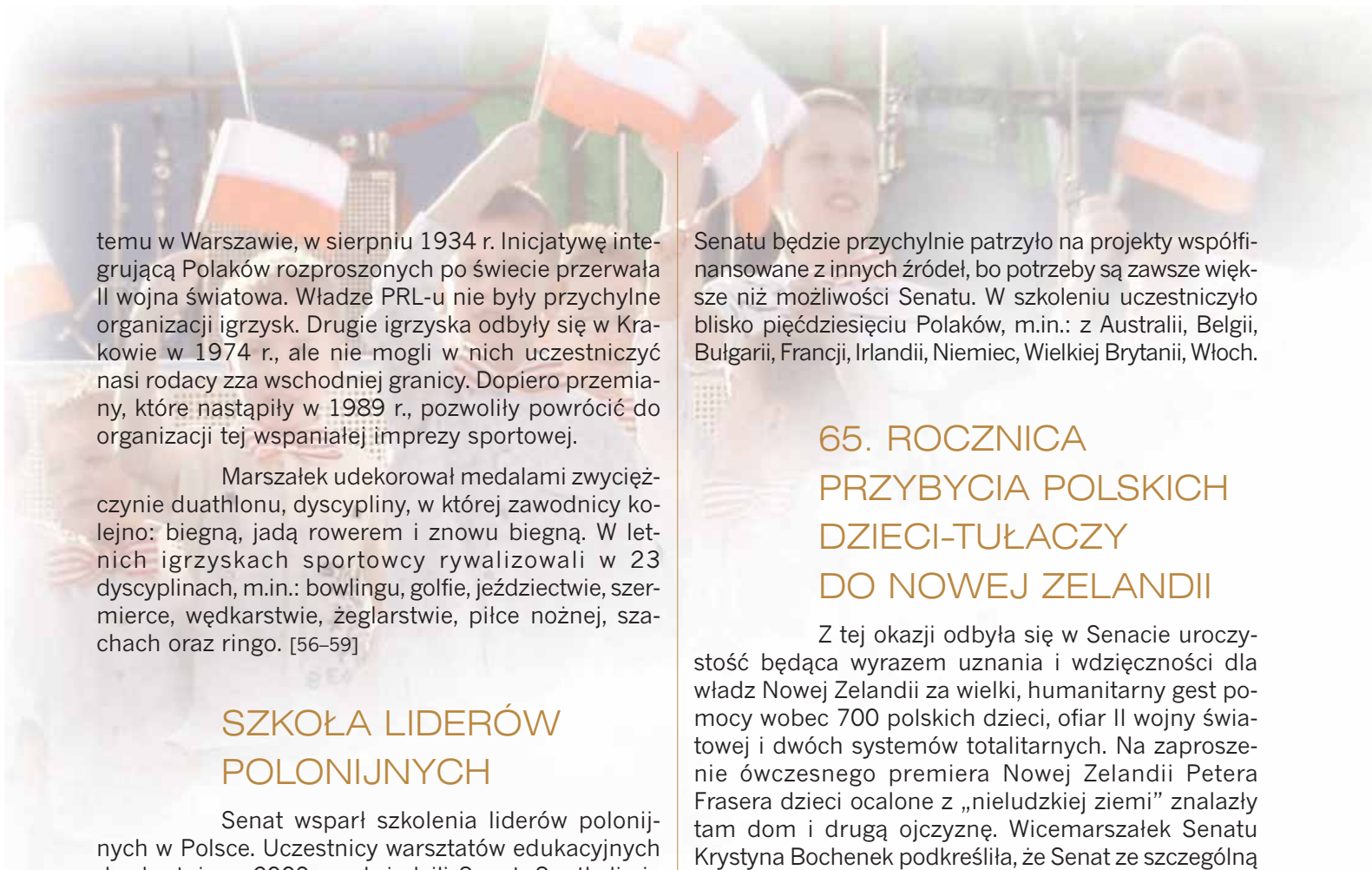
Omówione zostały działania służące upowszechnianiu wiedzy o kulturze polskiej i dziedzictwie narodowym w środowiskach polonijnych i polskich w świecie. Rada poruszyła także sprawy dotyczące integracji ruchu polonijnego i obrony dobrego imienia Polski.

Skład Polonijnej Rady Konsultacyjnej

1. **Andrzej Alwast** – prezes Rady Naczelnej Polonii Australijskiej i Nowozelandzkiej,
2. **Kazimierz Anhalt** – koordynator ds. rozwoju Federacji Organizacji Polskich w Irlandii,
3. **Andżelika Borys** – prezes Związku Polaków na Białorusi,
4. **Emilia Chmielowa** – prezes Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie,
5. **André Hamerski** – prezes Centralnej Reprezentacji Wspólnoty Brazylijsko-Polskiej „Braspol” na stan Rio Grande do Sul,
6. **Józef Kwiatkowski** – prezes Stowarzyszenia Nauczycieli Polskich na Litwie „Macierz Szkolna”,
7. **Władysław Lizoń** – prezes Kongresu Polonii Kanadyjskiej,
8. **Jan Mokrzycki** – prezes Zjednoczenia Polskiego w Wielkiej Brytanii,
9. **Tadeusz A. Pilat** – prezydent Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych,
10. **Aleksander Sielicki** – przewodniczący Regionalnej Organizacji Polskie Centrum Narodowo-Kulturalne „Jedność” w Krasnodarze,
11. **Władysław Zachariasiewicz** – wybitny działacz polskiej emigracji niepodległościowej w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej.

LETNIE IGRZYSKA POLONIJNE „TORUŃ 2009”

W Toruniu, przy wsparciu Senatu, odbyły się XIV Światowe Letnie Igrzyska Polonijne. Do Polski zjechało 1300 polonijnych sportowców z 29 krajów. Marszałek Senatu Bogdan Borusewicz podczas ceremonii otwarcia podkreślił, że oprócz zmagających sportowców, igrzyska mają inny, bardzo ważny wymiar – utrzymywanie więzi z Macierzą. Zdaniem marszałka tak liczny udział sportowców w tej polonijnej imprezie świadczy o tym, iż młodzi ludzie nie zapominają o kraju pochodzenia. Przypomniawszy, że pierwsze igrzyska dla Polaków zza granicy odbyły się 75 lat

temu w Warszawie, w sierpniu 1934 r. Inicjatywę integrującą Polaków rozproszonych po świecie przerwała II wojna światowa. Władze PRL-u nie były przychylnie organizacji igrzysk. Drugie igrzyska odbyły się w Krakowie w 1974 r., ale nie mogli w nich uczestniczyć nasi rodacy zza wschodniej granicy. Dopiero przemiany, które nastąpiły w 1989 r., pozwoliły powrócić do organizacji tej wspaniałej imprezy sportowej.

Marszałek udekorował medalami zwycięzcy duathlonu, dyscypliny, w której zawodnicy kolejno: biegają, jadą rowerem i znowu biegają. W letnich igrzyskach sportowcy rywalizowali w 23 dyscyplinach, m.in.: bowlingu, golfie, jeździectwie, szermierce, wędkarstwie, żeglarstwie, piłce nożnej, szachach oraz ringo. [56–59]

SZKOŁA LIDERÓW POLONIJNYCH

Senat wsparł szkolenia liderów polonijnych w Polsce. Uczestnicy warsztatów edukacyjnych dwukrotnie w 2009 r. odwiedzili Senat. Spotkali się z marszałkiem Bogdanem Borusewiczem i wicemarszałkiem Markiem Ziółkowskim. Idea tych szkół wywodzi się z okresu międzywojennego. Pomysłodawcą wznowienia szkoleń był Władysław Zachariasiewicz, członek Polonijnej Rady Konsultacyjnej, wybitny działacz społeczno-polityczny Polonii amerykańskiej, ostatni żyjący członek Światowego Związku Polaków z Zagranicy „Światpol”. Program warsztatów adresowany jest do aktywnych przedstawicieli środowisk polonijnych ze Stanów Zjednoczonych, Kanady i Europy Zachodniej, którzy są zaangażowani w życie polskiej społeczności na emigracji. [60]

SZKOLENIE „EURO DLA POLONII”

Pierwsze szkolenie „Euro dla Polonii”, zorganizowane dla przedstawicieli organizacji polonijnych i polskich poza granicami kraju, odbyło się w Puławach. Poświęcone było dostępności funduszy unijnych dla Polaków zamieszkałych poza krajem. Mówiono o możliwości uzyskania wsparcia m.in. w ramach programów operacyjnych Narodowej Strategii Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia) w latach 2007–2013. Szef Kancelarii Senatu Ewa Polkowska zachęcała organizacje polonijne do sięgania po środki unijne. Podkreśliła, że rozpatrując wnioski o dofinansowanie zadań na rzecz Polonii, Prezydium

Senatu będzie przychylnie patrzyło na projekty współfinansowane z innych źródeł, bo potrzeby są zawsze większe niż możliwości Senatu. W szkoleniu uczestniczyło blisko pięćdziesięciu Polaków, m.in.: z Australii, Belgii, Bułgarii, Francji, Irlandii, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Włoch.

65. ROCZNICA PRZYBYCIA POLSKICH DZIECI-TUŁACZY DO NOWEJ ZELANDII

Z tej okazji odbyła się w Senacie uroczystość będąca wyrazem uznania i wdzięczności dla władz Nowej Zelandii za wielki, humanitarny gest pomocy wobec 700 polskich dzieci, ofiar II wojny światowej i dwóch systemów totalitarnych. Na zaproszenie ówczesnego premiera Nowej Zelandii Petera Frasera dzieci ocalone z „nieludzkiej ziemi” znalazły tam dom i drugą ojczyznę. Wicemarszałek Senatu Krystyna Bochenek podkreśliła, że Senat ze szczególną troską chce pielęgnować pamięć o wspólnej historii razem z naszymi rodakami na antypodach i ich przysiacami. O tamtych wydarzeniach podczas spotkania opowiedziała Krystyna Tomaszuk, autorka książki „Droga i pamięć. Z Syberii na antypody”. Była to okazja do podziękowań także innym państwom, m.in. Iranowi, za przyjęcie polskich dzieci, którym udało się opuścić Związek Radziecki w czasie II wojny. [61–62]

SZKOŁA W POJANA MIKULI

Wicemarszałek Krystyna Bochenek otworzyła szkołę w Pojana Mikuli na rumuńskiej Bukowinie. Szkołę, w której mieści się też przedszkole, wybudowano ze środków Senatu, na wniosek Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. „To wielka satysfakcja widzieć radość na twarzach rodziców i dzieci, to wielka satysfakcja z dobrze zainwestowanych pieniędzy” – mówiła wicemarszałek. Dodała, że pieniądze wydane na edukację zwracają się wielokrotnie. Maciej Płażyński, prezes „Wspólnoty”, zaznaczył, że ten wspaniały dar od Polski należy się Polakom na Bukowinie za polską tożsamość – za to, że mówią i modlą się po polsku, mimo że Polska jest daleko. [63]

Do nowej szkoły uczęszczać będzie ponad 130 uczniów. W Pojana Mikuli mniejszość Polska stanowi 70 proc. mieszkańców.

61

SPOTKANIA Z POLONIĄ

W marcu wicemarszałek Senatu Zbigniew Romaszewski i senator Andrzej Person, przewodniczący Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą, byli gośćmi VII Zjazdu Związku Polaków na Białorusi, który odbył się w Grodnie. Podczas Zjazdu przeprowadzono wybory władz związku. Przewodniczącą ponownie została Andżelika Borys. Na spotkaniu z gubernatorem obwodu grodzieńskiego wicemarszałek podkreślił, że Polacy mieszkający na Białorusi powinni mieć prawo do zrzeszania się, kulturowania polskiej tradycji i obyczajów oraz do nauki w języku polskim.

62

W kwietniu senator Bronisław Korfanty, wiceprzewodniczący Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą, przebywał w mińskim okręgu konsularnym, gdzie spotykał się z polskimi środowiskami. Rozmawiał m.in. z liderami środowisk polskich w Iwiefcu oraz Mińsku.

63

W sierpniu senator Bronisław Korfanty wraz z delegacją Senatu przebywał na Łotwie. Celem wizyty była pomoc w rozwiązaniu aktualnych problemów polskiej oświaty na Łotwie. Senatorowie prowadzili rozmowy z władzami samorządowymi Jekabpils na temat lokalizacji polskiej szkoły. Ponadto spotkali się z przedstawicielami Związku Polaków na Łotwie.

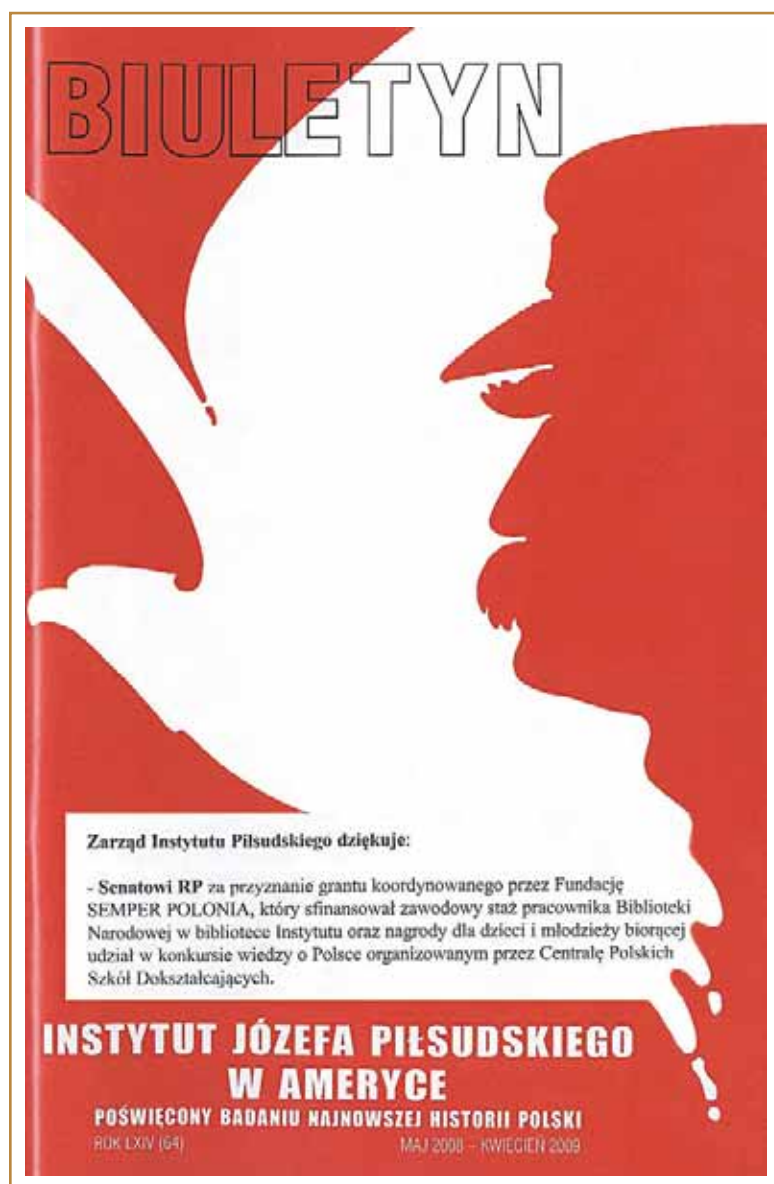
W listopadzie marszałek Senatu Bogdan Borusewicz otworzył Dom Polski w Buenos Aires. Dom został oddany do użytku po gruntownym remoncie, finansowanym ze środków Senatu RP. Dom Polski jest siedzibą Związku Polaków w Argentynie oraz innych organizacji polonijnych. Mieści się tam także największy w Ameryce Południowej polski księgozbiór biblioteczny. Marszałek spotkał się z przedstawicielami argentyńskiej Polonii. Szacuje się, że Polonia w Argentynie liczy ok. 450 tys. osób. [64–65]

64

65

Zarząd Instytutu Piłsudskiego dziękuje:

- Senatowi RP za przyznanie grantu koordynowanego przez Fundację SEMPER POLONIA, który sfinansował zawodowy staż pracownika Biblioteki Narodowej w bibliotece Instytutu oraz nagrody dla dzieci i młodzieży biorącej udział w konkursie wiedzy o Polsce organizowanym przez Centralę Polskich Szkół Doskonalących.

INSTYTUT JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO W AMERYCE

POŚWIĘCONY BADANIU NAJNOWSZEJ HISTORII POLSKI

ROK LXIV (64)

MAJ 2008 - KWIECIEŃ 2009

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ